

SIVARI

2 / 86



S I S Ä L L Y S L U E T T E L O:

1. PÄÄKIRJOITUS
3. LAKKO - MIEHET KERTOVAT
7. SIVARILAKKO JA SITÄ KOSKEVAT LEHTIARTIKKELIT
9. LIITTOKOKOUS
11. TOIMINNANJOHTAJA
13. RAUHAN VAPAUSTAISTELIJA
14. ASETUS
17. KESKUSTELUA
22. SVENSK RESUME
25. HUIPPU KOKOUS
26. NIITÄ NÄITÄ

L E H D E N T O I M I T T I V A T

PENTTI ELORANTA, THOMAS HACKMAN, KARI JUVONEN,
TOM LINDAHL (VAST.), JUHA SOINTU JA JUKKA VIITANEN

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Eduskunnalla ja hallituksella näyttää syntyneen tapa hoitaa kaikki ikävät asiat juuri viimeisenä mahdollisena ajankohtana; sivarilaki meni eduskunnassa läpi viime vuonna valtiopäivien viimeisenä istuntopäivänä juuri ennen kesälomia. Yleisessä hässäkässä suuressa lehmänkaupassa saattaa hävitä kaikki perusoikeudet ja järki. Toinen esimerkki tästä viimeisten hetkien söheltämisestä on vapun aattona syntynyt sivariasetus, joka on aika serpentiiniä. En väitä että päättäjät eivät olisi tehneet työtä enää noina päivinä mutta heidän on joka tapauksessa helpompi tehdä ikäviä päätöksiä silloin kun ei kukaan enää tunnu seuraavan valtiollista elämää. Kesäkuussa koko kesäsuomi on jo lomalla, erityisesti aivot. Vappuaattona ja seuraavina päivinä tuskin monelta riittää kiinnostusta vakavaan yhteiskunnalliseen pohdintaan. Vappupäivänä monella on muuta henkilökohtaista pohdittavaa.

Ikävien päätösten siirtäminen mahdollisimman soveliaaseen ajankohtaan taitaa taas tapahtua tänä kesänä, kun jo pitkään valmisteilla ollut poikkeustilalakupaketti (ns. kriisilait) mahdollisesti tulevat eduskunnassa käsitellyksi ja hyväksytyksi. Tästä lakipaketista ei ole puhuttu muuta kuin, että on tarve säädellä sodan ja rauhan väliin jäävän alueen valtasuhteita uudella tavalla. Toteutuessaan lakipaketti kaventaisi eduskunnan valtaa ja siirtäisi sitä hallituksen itse niin harkitessa valtaa hallitukselle itselleen ja perustetuille erilaisille hallinnollisille elimille, joissa sotilaille tulee olemaan suuri sanavalta. Tulevaisuudessa sotilaiden osallistuminen valtiolliseen päätöksentekoon tulisi täten mahdolliseksi esimerkiksi pahojen taloudellisten suhdannevaihtelujen aikana, samoin jos Suomi ajautuu sisäpoliittisiin levottomuuksiin. Siviiliyhteiskunta tuntuu antavan jatkuvasti periksi sotilaiden vaatimusten edessä.

Kevään lopulla sai valmiiksi lausuntonsa myös parlamentaarinen puolustustoimikunta, joka kevyesti puolsi varustelumäärärahojen korottamista jopa 6,2 % reaalisesti vuodessa. Meno Suomessa alkaa jo olla kuin parhaassa westernissä. Täällä tosin tasa-arvoon vedoten ehdotetaan naisille myös mahdollisuutta osallistua maanpuolustukseen. Meno niin Suomessa kuin muuallakin on mennyt jo niin pimeäksi, että todella huolestuttavatkin asiat aina käännetään varustautumista tukeväksi toiminnaksi. Harjoitusohjuksen erehtyminen Suomeen saa aikaan tutkien hankinnan, aseteknologian jatkuva kallistuminen johtaa vain lisämäärärahaesityksiin jne. Tässä suuressa karnevaalissa pelot ja huoli tulevaisuudesta peittyvät pian muiden tapahtumien alle. USA:n

hyökkäys Libyaan sai aikaan ihmisissä todellisen pelon rauhan säilymisestä. Koko Eurooppa oli varautunut pommeihin ja pahimpaan mahdolliseen. Monella tuntui olevan mielessä ajatus, että "nytkö se sitten alkaa".

Mitään ei kuitenkaan tapahtunut vaan tuo kaikki pelko sai paljon todellisemman syyn: ydinvoimaonnettomuus. Kaikki muuttui yhdessä yössä, suurin vaara olikin viranomaisten tiedotuksessa eikä missään todellisuudessa. On tiedottaminen toki todellista mutta sitähan tehdään vasta sitten kun jotakin on jo tapahtunut, eikä se sinänsä ole yhteiskunnallinen tapahtuma. Kollektiivinen tajunta ja sen manipuloiminen muodostui kuitenkin tärkeimmäksi tapahtumaksi koko keväänä. Pahat venäläiset huoneine..tekniikkoineen ei kertonut meille eikä edes suomalaiset viranomaiset tehneet sitä liioin. Oli kuin ydinvoimaongelmaa ei olisi ollutkaan.

Tai olihan meillä tajuttu muiden maiden aiheuttama vaara, jota vastaan keksittiin varsin nopeasti lääke:lisää väestönsuojia. Uudesta Suomesta soitettiin pian onnettomuuden jälkeen ja kyseltiin todella vahingoniloisesti meidän kantaamme väestönsuojeluun ja pelastuspalveluun nyt onnettomeeden jälkeen. Vastauksemme kuului, kuten aina aikaisemminkin, ennalta ehkäisy on parempi tapa hoitaa turvallisuuskysymys kuin varautuminen onnettomuuden seurauksiin. Emmekä ymmärrä, että miksi juuri sivarien tulisi hoitaa väestönsuojelu. Olemmehan tarjoutuneet vastaamaan sellaisista toimista joilla pyrittäisiin vähentämään vaaraa joutua tilanteisiin, joissa kallioluolat olisivat tarpeellisia. Onnettomuuksiin on kyllä valmistautujia mutta ei niiden tuloa ehkäisemään tunnu löytyvän halukkaita eikä ennakoijille edes haluta antaa mahdollisuutta.

Tähän sivarilehteen olemme lisänneet Pasifistin vankilavihkon, johon Juha Tuomikoski on kerännyt tärkeimmät käytännönkysymykset tuomion kärsimisestä ja sen järjestämisestä. Vankilatuomio yhtenä mahdollisena seurauksena aseistakieltäytymisestä on noussut nyt uuden lain myötä entistä useammalle pasifistille todellisuudeksi. Samalla kuin sotilaille ehdotetaan lisää virkoja niin ollaan rauhanihmisiä telkäämässä vankiloihin. Toivoa vain sopii, että kansa joskus vielä oppii... jos ei, niin laita talteen.

Tom Lindahl

LAKKO - MIEHET KERTOVAT

Se käynnistyi joskus, keskellä viikkoa: AJATUS. Se tuli erään kiltin ja mukavan, kaikin puolin yhteiskuntakelpoisen nuoren pojan suusta: PALOMIEHILLÄ ON 48 TUNNIN TYÖVIKKO.

Raks raks. Meillä on joka kolmas päivä 24 tuntia, eli tavallaan joka päivä 8 tuntia, eli 56 viikossa. Entä mitä sivarille KUULUISI? 40 tuntia työtä viikossa. JUMA, me on tehty koko ajan kuusitoista tuntia viikossa liikaa. Paljonko se on yhteensä? Tunteja kuussa, päiviä vuodessa? 64 tuntia kuussa, liikaa, vuodessa yhteensä noin 96 työpäivää. Eli noin KOLME KUUKAUTTA LIIKAA. Jopas on.

JÄ MITÄ PALVELUSTA!

Lattianlakaisu, oman huoneen siivous lähes päivittäin jonkun neropatin vittuilun takia, lattian vahaus, jumppasalin lattia kostealla pojat, tyhjentäkää toi roskapussi (aamulla kello seitsemän; se käy kiireesti; se on herätys), lakaisu, lakaisu, harjaus, kuivaus, kostealla, lumen kolaus ulkona toisenlaisena aamuherätyksenä, kaupassakäynti oikeille palomiehille, apupäivystäjän tehtävät ja tietenkin myös tämä oikea työ: hälytysvalmiudessa olo (kyseenalainen valmius) läpi vuorokauden kerrallaan.

Siis tämän palomiehen työme lisäksi meillä on teetetty kaikkea turhaa ja asiaankuulumatonta vain, koska toimenkuvaamme ei ole lähemmin määritelty ja koska... emme ole sitä kysyneet. Olemme vain auiliisti tehneet kaiken mitä on sanottu - kuitenkin mielessämme mukisten ja keskenämme turisten kuin tyhjäpää, kuinka meitä kiusataan vaikei saisi. Siis orjana sivarissa.

No sehän käy. Eihän meidän hommiin olisi edes kuulunut tuo kaikki roina. Sen tunti jokainen totellessaan tuota mahtavaa auktoriteettia, PALOMIEHÄTÄ tai PALOESIMIEHÄTÄ. Mutta kun ei, ei jaksanut, ei halunnut, ei pysynyt olemaan kuin mielessään tätä vastaan. Ei halunnut ajatella mahdollisia oikeuksiaan, eikä kukaan niitä kertonut. Ei, sillä SEN TÄHDEN, ETTÄ OLENTO EI TIEDÄ OIKEUKSIAAN JA SITÄ MITÄ HÄNELLE KUULUU, HÄNELTÄ VOIDAAN OTTAA KAIKKI JA VIELÄ LOPUTKIN JA Kusettaa ylenmäärin.

MUTTA MITÄ NYT?

Tuo olento katsoi, kysyi, mietti, otti ohjeet säännöt ja lait käteensä. Kaikki yhdessä, ketä vain läsnä oli ja ketkä olivat läpäässeet palveluspaikalle määrätyn tylsyyden (sillä miettiikö väsynyt olento, miettiikö tylsistynyt?). Ja nuo olennot näkivät tämän: SIVARILLE KUULUU SAMAT OIKEUDET JA VELVOLLISUUDET, SAMA ASEMA JA SAMAT TYÖAJAT KUIN TYÖPAIKAN NORMAALILLE TYÖNTEKIJÄLLE.

Siis sivari on TYÖPAIKKA VUO-DEKSI, palkaton tosin. Sinne ei ole tultu polvistelemaan eikä pullistelemaan; kaikki yletön kusetus ja naljailu on asiaankuulumatonta; ja turha palvelu on ihan oman harkinnan varassa. Ja harkitsimme, että sitä ei tehdä.

Mitä me voidaan tehdä? Soitto työvoimaministeriöön, missä joku onneton taituri lataa joutain typerää sivarin työajoista, ETTÄ SE EI TIEDÄ ja että tarttis saada hakemus ja mustaa vaikkealla. Se saa sen, teemme moisen hakemuksen.

Se sai sen, ja entä sitten? Mennään ilmailuhallitukseen vastaavan asianhoitajan puheille. Niin kai täytyy, vaikka se kyllä tiedetään siitä miehestä. Se on se, joka lähettää kutsut palomiestestiin ja ylipuhuu sinut tänne. (Tämä on kuulemma hyvä palveluspaikka, ja täällä pääsee helpolla.) No kuitenkin sen luo. Se on lakossa niin kuin muutkin virkamiehet. No sitten. Soitan sivariliittoon.

LIITTO AUTTAA

Aluksi siellä on puhelimesta se mukava lyhyempi sälli, ja mä sopotan sille nämä työajat ja vähän menee siinä muutakin. Niin kuin se, että täällä sitä luuhataan töissä, vaikka palomiehet on lakossa eikä koneita-kaan lennä. No mitä vittua, se tuumaa ja lukee nipun pykälä: SIVARIA EI SAA PITÄÄ LAKON AIKANA TÖISSÄ JOS MUUT TYÖNTEKIJÄT ON LAKOSSA, ja että ne työajat on ihan perseellään.

Soitan työvoimaministeriöön, ja se noita sopottaa, että "ei saa käyttää lakonalaisessa työssä" tarkoittaa työtä, jota ei ole aikaisemmin tehnyt. Ei esimerkiksi saa korvata palomiestä tekemällä sen työtä. Oikeastaanhan me korvataan niitä koko ajan. Se neiti kehotti olemaan

täällä. Mä sanoin, että MILLÄ VITUN OIKEUDELLA JOKU LUKEE LAIN JA SELITTÄÄ SEN - ELI TEKEE SIITÄ OMAN TULKINTANSA - JA VIELÄ VÄITTÄÄ SITÄ OIKEAKSI. Toisin sanoen määritelmä lakko-oikeudesta jäi epäselväksi.

Ei aikaakaan, kun kaikki ka-sautui: liiton hyvät neuvot; omat ideoinnit ja uhkaukset lakosta; oma vanha vitutus; halu vihdoin viimein tehdä jotakin, olla jotakin muuta kuin narri muiden teatterissa; halu ottaa oikeutensa, koska ne on annettu (ainakin paperilla). LINDAHLIN TOMI LIITOSTA alkaa hoitaa asiaa soittelemalla sinne tänne - palomiesliittoon ja työvoimaministeriöön - tulemalla paikalle ja niin pois päin. Puhumme ja mietimme.

Lentokenttään käynnistyy mahdollisten rikkureiden voimin. Kaksi paloautoa viedään tallista. Alamme kohista asiasta ja vähän tutustua tilanteeseen. Ei aikaakaan, kun liikkuu huhu, että sivupaloasemalla on rikku-reita, ja viisi. Palomiehet ovat kovin kiinnostuneita siitä, tiedämmekö mitään näistä oudoista otuksista. Ja kaiken lisäksi lentoturvallisuus on nyt kyseenalainen, kun täällä on vain me, eikä meillä autoja eikä esimiehiä tai palomiehiä niissä kuskeina; ja sitten nuo oudot linnut.

LAKKO ALKAA

Perjantaina päätämme, että menemme lakoon. Jos lentoliikennettä esiintyy viikonlopun aikana, häivymme heti. Muuten menemme lakoon työaikojemme ja kyseenalaisen asemamme ja lentoturvallisuuden ja lakonalaisen työn käsitteen hämäryyden takia maanantaina. Lakko tulisi kestämään kolme päivää, ja sillä on tarkoitus vauhdittaa asioittemme käsittelyä.

LAKON JÄLKEEN

Nyt sitten olemme täällä palo-asemalla. Kenttä seisoi silloin, toimii nyt. Meille on sanottu, että meitä EI KÄYTETÄ NYT PELASTUSMIEHISTÖNÄ, vaan käytetään niitä TOISIA eli rikku-reita. Heitä on kuulemma kylliksi, niin että meitä ei tarvita.

Työajat kuulemma muutetaan lakon jälkeen. Sopii. Ja se tapellaan sitten, jos ei muuten sovi. Nyt sopii vain kysyä, miksi meitä yhä pidetään palo-asemalla, vaikka emme muka enää ole pelastusmiehistö. Miksi meitä ei siirretä esimerkiksi toisiin tiloihin; tai anneta selvää paperia asiasta.

Asiaa on kysytty, painostettu-kin. He ainakin tietävät, että kentän pelastusvalmius on nyt TOSI HUONO ja että meistä ei tiedä, vaikka vieläkin lakkoil-lisimme. Ja he tietävät, että tulevaisuudessa asiat on syytä hoitaa eikä vain luvata. Ja kyllä he sen nyt jo uskovat. Kivipäät.

TOSI ON

Peli on kuitenkin ollut kovaa, linnaakin ehdoteltiin - ja peli on ollut ehkä likaistakin. Mutta yhden asian tiedän: JOS ASIOIDEN SYVÄLLINEN POHDISKELU VIE IHMISEN KIELTÄYTYMÄÄN ASEIS-TA JA SIVARIIN JA JOS SE POHDISKELU ASIAN TIIMOILTA LAKKAA SIVARIIN PÄÄSYN JÄLKEEN JA IHMINEN SIELLÄ TYLSISTYY JA VAKIINTUU JA JUMITTUU - NIIN SILLOIN:

- KETÄ OLET KUSETTANUT?
- HE OVAT VOITTANEET!

Asiamme on nyt siinä mielessä hyvällä tolalla, että teimme sen mitä pitikin. On helpompi olla näin kuin syytellä koko ikänsä, että jotain tarttis tehdä. Asiaahan voi tietysti selitellä, että tässä maailmas-

Meidän FIILIS ja halu sekä liiton tieto ja taito käsitellä lain ja asetusten maailmassa sivarien tapauksia yhdistyi - etten sanoisi - kerrassaan nerokkaalla tavalla.

Tunti lakkouhkauksen jättämisestä ilmailuhallituksen iso kiho saapuu henkilökohtaisesti paikalle ja sanoo, että sellainen lakkohan ei käy. JA SEHÄN KÄY! Asia on näköjään heille tärkeä.

Iltasanomat soittaa, kyselee, selitämme. Lehdessä kerrotaan, että sivarit epäilevät rikku-reiden olevan puuhassa. Uutisissa kymmeneltä sanotaan: ILMAILUHALLITUS AIKOO KÄYTTÄÄ LAITONTA TYÖVOIMAA TVK:N LAKON MURTAMISEEN. Asioita vaikeuttaa vielä se, että sivarit aikovat ryhtyä lakoon. Uutisissa "ryhtyminen" käsitettiin "yhtymiseksi". Sekin oli hyvä.

Lakossa oltiin ja kohu kohisi. Uhkauksia sateli ja aivan järejättömiäkin kommentteja tuli ja tosi ylhäältäkin. Mitä ne nyt sillä lailla? Lakkomme sujui hyvin; osa meistä oli rauhan-asemaa rakentelemassa. Tietenkin lakossa oli myös hajaannusta: kolme kundia palasi takaisin paloasemalle - tai itse asiassa neljä, joista yksi muutti mielensä. Mutta kuitenkin, meidän hanskamme piti.

Alkoi tulla nootteja siitä - kulissien takana tosin - että kyllä ne teidän työajat ja muut hoidetaan. Ja suuri kohu oli saatu nyt ihan hyvällä tavalla, hyvän asian puolesta: käsitettiin meidän lakkomme tukilakoksi virkamiehille. Ja olihan se sitäkin.

Lisäksi oli saatu HEIDÄT takajaloilleen, varovaisemmiksi ja tarkkaavimmiksi. Niin, että jos tulevaisuudessa tapahtuu jotain, meitä kuunnellaan ehkä hiukan enemmän. "Hiukan" on jokaisen itsensä määriteltävissä.

sa yksilö ei voi tehdä mitään, että vaikuttaminen on muiden käsissä, että enhän nyt minä jne. jne.

Mutta tosiasia on, että TÄMÄN MAAILMAN VOI MUUTTA PARI PYSYVÄÄ HEPPUUA JOS VAIN HALUAA.

Toinen tosi on, että MAAILMA MUUTTUU KUN IHMINEN KÄY ITSE LÄPI SYVÄLLISEN MUUTOKSEN. Lapsesta tulee hyvä, jos se ymmärtää niin haluta, ei siksi, että vedät sitä turpaan.

Ja kolmas tosi: NÄINÄ PÄIVINÄ ON LÄHES MAHDOTONTA SAADAA HY-

VÄÄ NAISTA SIVIILIPALVELUSMIEHELLE. (Halvalla lisäksi vai? toim.huom.)

Sitä en voi sanoa, ONKO OIKEIN VAATIA NIITÄ OIKEUKSIA, JOTKA SINULLE KUULUVAT MUTTA JOITA HE EIVÄT HALUA ANTAA.

Onhan sekin taistelua. Kai.

Tomi Vainio ja sivarien henki Helsinki-Vantaan lentoaseman palokunnassa 9.5.86.



Lakon jälkeen palveluspaikalle palanneet sivarit laitettiin puhdistamaan lentokentän teiden pientareita. Seutulän työsiirtolan asukit hoitavat tavallisesti nämä hommat.



SIVARILAKKO JA SITÄ KOSKEVAT LEHTIARTIKKELIT (LYHENNELMÄ)

Sivareiden lakko Helsinki-Vantaan lentoasemalla sai alkunsa kun miehet saivat tietää, että Ilmailuhallitus suunnitteli lentoaseman avaamista virkamieslakosta huolimatta julkiselle lentoliikenteelle.

Sivareilla ei omasta mielestään ollut tarpeeksi koulutusta kastrofitilanteiden varalle, eivätkä he halunneet toimia lakkorikkureina. Lakko oli myös protesti sille, että heille teetettiin 56 tunnin työviikkoja, vaikka heidän TVM:n sääntöjen mukaan olisi pitänyt tehdä ainoastaan 40 tunnin työviikko. Sivareiden työmotivaatiota vähensi myös puolustusvoimien koneiden läsnäolo kentällä. Lakko ei ollut lajissaan ensimmäinen. Tämän vuoden alussa toistakymmentä sivaria osiotti myötätuntoa nälkälakossa olevia mielipidevankeja, Lassi Kuritua ja Esa Yritystä kohtaan olemalla päivän poissa palvelupaikoiltaan.

Iltapäivälehdet tiedoittivat lentoasemalakosta ensimmäisen kerran lauantaina 5.4. ja siitä lähtien asia oli monissa lehdissä 11.4. saakka. Joissakin lehdissä lakkoa vertailtiin jopa kapinaan ("siviilipalvelus on korvaava asepalvelus"). Toisaalta siviilipalvelusmiehiä ei saa, Työvoimainisteriön pysyväismääräysten mukaan, määrätä työhön, jota laitoksen vakinaiset työntekijät eivät työriidan vuoksi tee. Määräys on voodelta 1979.

Lakkoa vastusti voimakkaasti mm Hki-Vantaan lentoaseman päällikkö Kari Virva, kun taas Ilmailuhallituksen osastopäällikkö Lauri Vänskä piti huomattavasti matalampaa profiilia ja suhtautui asiaan rauhallisemmin. Pääjohtaja Carl-Erik Calás Ilmailuhallituksesta esitti mahdollisuuden avata kenttä tilapäisesti SAK-laisen henkilökunnan (joka ei kuuluisi lakossa oleviin liittoihin) avulla.

Jyrkkiä tuomioita ja rangaistuksia uhoi mm Harri Holkeri, eräät muut oikeistopoliitikot, eräs yleisönosastolle kirjoitellut sota- ja rintamaveteraani, muutama vakauuksellinen sotilas ja ahdaskatseista linjaa ylläpitävät lehdet Etelä-Suomen Sanomat ja Keskisuomalainen.

Lakko sai paljon palstatilaa maamme lehdissä. Yleisesti katsoen voidaan sanoa, että artikkelit olivat (edellämainittuja poikkeuksia lukuunottamatta) hyvin asiallisia.

Maanantaina lakkolaisia tuli talokootöihin rauhanasemalle Itä-Pesilään. Myötätuntoa tunsivat mm Jyväskylän palokunnassa palvelleet sivarit joista puolet aloitti vuorokauden kestäneen tukilakon torstaina. He pyrkivät myös kiinnittämään huomiota siihen, että he joutuvat palvelemaan jatkuvasti lentokentällä, jossa on sotilasliikennettä. Jyväskylän lentokenttä on näet ns. yhteistöimintakenttä.

Jyväskylän sivareitten lakko ei näkynyt lehdistössä kovinkaan laajasti. Kun Helsinki-Vantaan sivarit palasivat töihin torstaiamuna, heidät panttiin rangaistuksenomaisesti siivoamaan teiden varsia, jota tehtävää hoitavat normaalisti Seutulan työsiirtolassa rangaistustaan kärsivät vangit.



Radio ja tv raportoivat päivittäin lakkotilanteen kehittymistä. Yllättävintä lakon saamassa julkisuudessa oli se, ettei sitä tuomittu muutamia ylilyöntejä lukuunottamatta, vaan asian vakavuus ymmärrettiin.



THE BROKEN RIFLE

No1

March 1986

Aseistakieltäytyjien kansainvälinen järjestö War Resisters' International (WRI) on ryhtynyt julkaisemaan joka toinen kuukausi ilmestyvää pikku-uutiskirjettä "The Broken Rifle". Tämän ajankohtais-materiaalin vuosimaksu on 2 puntaa, ja sen voi tilata suoraan WRI:stä osoitteella 55 Dawes Street, London SE17 1EL, Britain.

WRI:n varsinainen lehti WRI Newsletter jatkaa ilmestymistään kuudesti vuodessa.

liittokokous-liittokokous

KEVÄTLIITTOKOKOUS JYVÄSKYLÄSSÄ:

LIITTO VAIHTAA NIMEÄ

22-23.3 Sivariliitto piti keväthiittokokouksensa Jyväskylässä. Kokouksessa käsiteltiin ja päätettiin tärkeitä asioita, joten paikalla olisi saanut olla ennemminkin väkeä.

Kuten ennalta oli tiedotettu käsiteltävinä asioina oli m.m. sääntömuutoksia. Näkyvin näistä oli nimenmuutos. Keskustelun jälkeen päätettiin että liiton nimi muuttuu Aseistakieltäytyjäliitto r.y.:ksi (på svenska Vapenvägrarförbundet r.f.) 1.1.1987. Muutenkin säännöt remontoitiin. Monessa kohdassa sanat siviilipalvelus/-mies korvattiin sanoilla aseistakieltäyty/-minen/-jä. Tällä tavalla halutaan m.m. korostaa ettei aseistakieltäytyminen välttämättä johda siviilipalvelukseen. Muitakin vaihtoehtoja on: vankila, maanpako, kieltäytyminen minkäänlaisesta yhteistyöstä viranomaisten kanssa, "hullun" paperit ... Varsinkin kun siviilipalvelus liitetään osaksi kokonaisuunpuolustusta, niin kannattaa harkita muitakin vaihtoehtoja. Liitto pyrkii jatkossa toimimaan kaikkien aseistakieltäytyjien etujärjestönä. Sivareitten edunvalvontaa jatketaan.

Kokouksessa keskusteltiin taas tulevasta toiminnasta. Aseistakieltäytyjäliitto tulee uuden lain myötä kannustamaan vastarintaa lain epäkohtia vastaan, eli totaalkieltäytymistä, osittaiskieltäytymistä (esim. ylipitkästä palveluksesta kieltäytyminen) ja muuta tervettä vastarintatoimintaa (esim. lakkoilua). Lisäksi keskusteltiin siitä mikä olisi liiton linja palvelusaikakysymyksessä. Liiton kantahan on ettei siviilipalveluksen tulisi olla ollenkaan pitempi kuin varusmiespalvelu. Tässä asiassa liitto on kuitenkin kompromissiratkaisuna esittänyt 12 kk:n palvelusaikaa mikäli palveluksen sisältö on järkevä. Tätä maitoilua vastaan esitettiin vastalauseita. Todettiin kuitenkin että jokainen sivari itse päättää minäkälaisen kannan ottaa kysymykseen; eli palveleeko kiltisti 16 kk vai lähteekö lätkimään 8, 11 tai kenties 12 kk:n jälkeen.

PALVELUN KAHITTÄMINEN

Pelkällä vastustamisella ei kuitenkaan siviilipalvelua kehitetä myönteisemmäksi. Liitto pyrkii militarisoinnin vastustamisen ohella myös rakentamaan uutta palvelua. Liitto yrittää m.m. saada ulkomaalaisia sivaraita suorittamaan palveluaan Suomeen m.m. rauhanjärjestöitin. Ainakin ranskalaisille, belgialaisille ja saksalaisille tällainen mahdollisuus on ole-

liittokokous - liittokokous

massa. Ulkomaalaisten sivareitten saaminen suorittamaan palveluaan esim. rauhanliikkeessä olisi tärkeä askel siviilipalveluksen kansainvälistämisessä ja antaisi uutta keskustelupohjaa sekä siviilipalveluksen sisällön kehittämiseksi että mahdollisuuksille myös suomalaisille suorittaa palvelua ulkomailla.

PÄÄTÖKSET SUNNUNTAINA

Uusi laki astuu voimaan 1.1.1987. Liittokokous päätti että pyritään järjestämään maanlaajuinen sivarilakko lain voimaantulon yhteydessä. Kaikki asiasta kiinnostuneet: Ottakaa yhteyttä liiton toimistoväkeen välittömästi!

Liittokokouksessa noudatettiin vanhaa käytäntöä, eli ensimmäisenä päivänä keskusteltiin ja toisena tehtiin päätökset. Lauantain keskustelun jälkeen siirryttiin tradition mukaan vapaamuotoisempaan kanssakäymiseen.

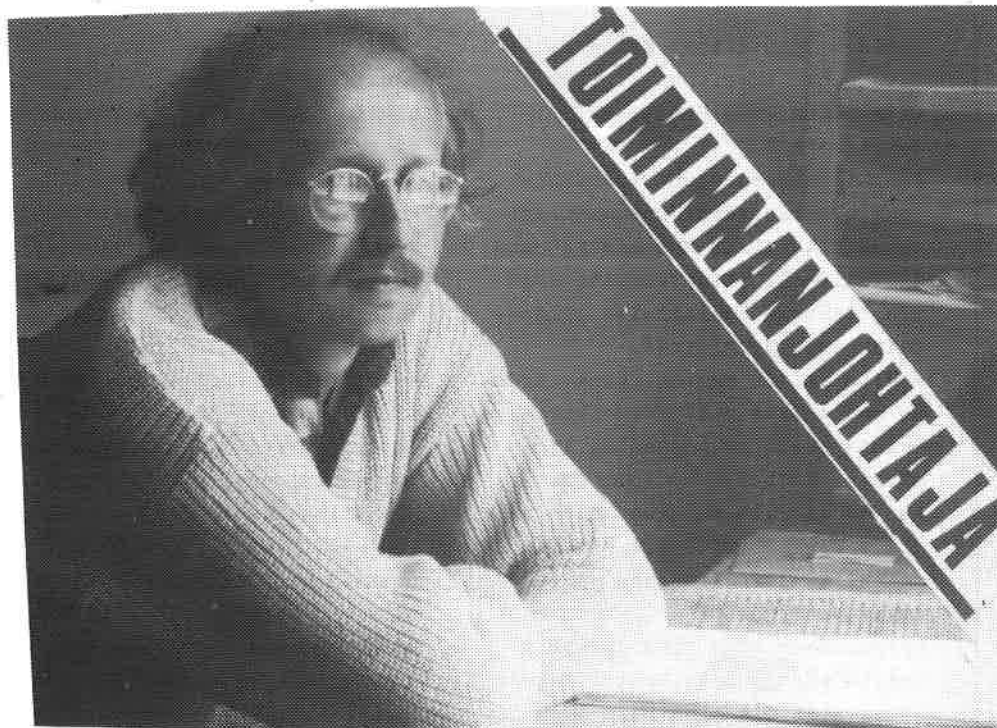
Sunnuntain aamuverryttelyksi Tom Lindahl kertoi osallistumisestaan War Resisters' Internationalin triennaliin Intiassa. Tämän jälkeen alkoi olla päätösten aika. Tilinpäätös ja toimintakertomus nielaistiin murisematta siinä muodossa missä hallitus ne esitteli ja hallitukselle myönnettiin vastuuvapaus.

UUSI HALLITUS

Hallitukseen valittiin seitsemän jäsentä erovuoroisten tilalle: Tom Lindahl (Hki), Jouko Väänänen (Hki), Thomas Hackman (Hki), Janne Kejo (Turku), Jukka Viitanen (Hki), Jari Virtanen (Turku) ja Keijo Lehto (Jyväskylä).
Hallituksessa jatkavat: Esa Yritys (Kittilä), Ilmari Leppihalme (Oulu), Juha Tuomikoski (Jyväskylä), Joakim Lybeck (Hki), Kimmo Hotulainen (Lohja) ja Vexi Virtanen (Vantaa).

Uusi hallitus piti heti liittokokouksen jälkeen järjestäytymiskokouksen jossa uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Tom Lindahl, varapuheenjohtajaksi Jouko Väänänen ja sihteeriksi Thomas Hackman.

Thomas Hackman



Liitto sai 15.5. alkaen uuden toiminnanjohtajan. Pentti Eloranta tuli puolipäiväisten nyt hallitukseen vetäytyvien toiminnanjohtajan ja pääsihteerin tilalle.

Jukka Viitanen jatkaa vielä kuukauden Pentin rinnalla perehdyttäen häntä uusiin työtehtäviin. Kesäkuun puolivälissä Jukka jättää palkalliset hommat liitossa ja jatkaa toimintaa hallituksessa harmaana eminenssinä. Jukalla on kertynyt valtava määrä tietoa sivarijärjestelmästä niiden kahdeksan vuoden aikana, jotka hän on ollut mukana toiminnassa.

Nykyinen toiminnanjohtaja Tom Lindahl siirtyy hallituksen puheenjohtajaksi Jouko Väänänen jättämälle paikalle. Tois'puolt'jokke tuleva Pentti on 31-vuotias jokapaikanhöylä. Työkokemusta on kertynyt kaikellisista ruumiillisista töistä raastuvan syyttäjän hommiin. Ennen oikeustieteen opintoja hän ehti käydä vuoden Työväen akatemian. Viime keväänä kandin paperit mätkähtivät kouraan ja nyt Pentti väittää lukevansa Turun yliopistossa humanistisessa tiedekunnassa kulttuurien tutkimuksen koulutusohjelmassa kolmatta tutkintoa.

Entiset työntekijät kyllä epäilevät että suorituksia ei tule niin kauan kuin Pentti on liitossa töissä.

Pentti tunnustautuu sivariksi-palveluksen tein Uudenmaan erityishuoltopiirin kuntainliitossa Mäntsälässä. Tein toimisto hommia, lähinnä lakiasioita ja muuta paperin pyörytystä.

- Hain liiton homiaan, koska työssä saa tavata sellaisia ihmisiä, joista pidän ja toisaalta lakimiehen tavallisissa hommissa ei saa muuta kuin palkkaa. Olen valmis tekemään työtä pienemmällä palkalla, jos siitä saa muuten tyydytystä.

Kysymykseen onko tämä juristin uralla edistymistä, Pentti totesi ettei niin ole ainakaan tavallisessa mielessä.

Ensimmäisen viikon jälkeen Pentti asettaa työssään tärkeimmäksi tavoitteeksi jäsenistön tavoittamisen ja toimintaan mukaan saamisen, koska aseistakieltäytyjälake on jäsenistö eikä se mitä toimistossa tehdään. Pentti haluaisi onnistua saamaan siviilipalveluksesta vaihtoehdon jonka jokainen järkevä ihminen valitsee. Tosin hän rientää heti lisäämään, että mielipiteiden muuttaminen on vaikeata, koska kuitenkin on niin monia jotka pitävät sivareita jollakinlailla epäkelpoina ihmisinä. Tämä tulee tulevaisuudessa entisestäänkin kurostumaan kun aseistakieltäytyjät joutuvat yhä useammin var-

kilaan.

Pentti asettaa tavoitteeksi kuitenkin, että siviilipalveluksesta tulisi normaali vaihtoehto. Silloin se ei enää olisi alakulttuurina vaan valtakulttuurina. Ne kieltäytyjät jotka näkevät yhteiskunnan suurena väkivalta-koneistona saavat täyden tukensa Penttiltä. Kaikki yhteiskunnalliset toimintatavat kelpaavat Penttille, jos ne vain ovat väkivallattomia. Pentti tunnustautuu absoluuttiseksi pasifistiksi. Rauhanliikkeessä Pentti toimi 70-luvun alussa FNL-ryhmissä (toim.suom. Vietnamin sodan vastaisessa liikkeessä). Sittemmin Sadiksen kokoukset ja aseistakieltäytymislappujen jako sotilaspääpiirien edessä ovat olleet tärkeimmät osallistumismuodot rauhanliikkeeseen.

Sivariliitosta ei voi sanoa nyt laillista asiantuntemusta puuttuvan, kun molemmat palkatut työntekijät ovat juristeja. Soile ja Pentti ovat sopineet kuitenkin keskenään, että Soile hoitotelee mielipidevangit ja muut palvelustaan suorittavien vaikeudet kun taas Penttille jää kaikki muu työ.

Lopuksi Pentti halusi vielä korostaa, että jäsenet toimisivat aktiivisesti, antaisivat kritiikkiä, jos siltä tuntuu taikka tulisivat toimistolle juttelemaan.

RAUHAN VAPAUSTAISTELIJA

Mies varttui
tajuuta karttui.
Filosofia toteutui.
Ja halu sotia haihtui.

Oli elämässään oppinut
olis sivariksi halunnut,
tutkintolautakunta vaan ei suostunut
ja armeijaan mies ei mennä voinut.

Oli vakaumus:
sodan vastustus.
ihmisen rakkautta
ja valinnan vapaus.

Laki puuttui peliin
pisti miehen selliin.
mies ei uskonut siihen
Mies tuumi - NYT TAISTELTIIN.

-Vaikka hautaan.
ihmisoikeuksia taistella saan.
Rauhan puolesta vaikka kuolemaan.
Periksi en ryhdy antamaan.

-Kovaa koin
itseäni julki toin.
näkkäkin koin.
Näytin mitä voin.

-Annestykin auttoi
tiedoitusvälineet informoi.
ne taistoon voimaa toi.
Taistella aie voi.

Joku kansasta moitti
Joku toinen ministerille soitti
Presidentinkin arvo loisti
Ja miehelle vapaus koitti.

Kirj. K. Haikaa 24.2.86

ASETUS ASETUS

Uusi sivarilaki ja -asetus astuvat voimaan 1.1.1987 viidessä vuodeksi. Lain pääasiallisimmat muutoksethan olivat: tutkijalautakunta lakkautetaan eli kaikki vakuumukselliset pääsevät sivariin, palvelus pitenee 16 kuukauden mittaiseksi ja sen sisältö pyritään liittämään osaksi kokonaisu- maanpuolusta (väestönsuojelua jms).

Asetus, jolla tarkennetaan uuden sivarilain määräyksiä on nyt myös annettu. Palveluksen sisältöä ei asetusta juurikaan lain sanamuodoista selvennä eikä ainakaan paranna. Asetuksella on säädetty, että palvelun järjestämisessä on otettava huomioon se koulutus, joka siviilipalvelusmiehelle on palvelusajan alussa annettu. Toisaalta on koko lainuudistuksen vakuutettu, että esimerkiksi pienet palveluspaikat hyvinkin erilaisine tehtävineen tulevat jatkossakin saamaan sivareita. Joten mihin suuntaan käytäntö tulee kallistumaan ei asetuksesta vielä selviä etenkin kun tarkempia koulutussuunnitelmia ei ole vielä löyty lukuun.

UUTUUDET

Siviilipalveluksen kehittämiseen ja järjestämiseen on työvoimaministeriön avuksi lailla säädetty uusi elin: siviilipalvelusasiainneuvottelukunta. Asetuksessa on nyt määrätty, että neuvottelukunnan jäsenistö muodostuu työvoimaministeriön edustajan lisäksi niiden ministeriöiden edustajista, joiden hallinnonaloilla sivareita on sijoitettu joko koulutukseen tai

palvelukseen. Kaiken lisäksi siviilipalvelusta on tulevaisuudessa järjestämässä puolustusministeriö! Puolustusministeriölle on jostain syystä suotu oikeus antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä tämän asetuksen täytäntöönpanosta ja soveltamisesta.

Palvelusajan alussa annettava koulutusjakso kestää noin kaksi kuukautta. Koulutus jakaantuu yleiseen osaan ja erikoisosaan. Yleiskoulutukseen sisältyy ainakin yleistä kansalaistietoutta, perehdyttämistä sivarin oikeuksiin ja velvollisuuksiin sekä liikuntakoulutusta. Erikoiskoulutus lisää valmiuksia lähinnä pelastushallinnon, ensiavun tms. alalla.

Eräänä yksityiskohtana mainittakoon, että nyt on nimenomaisesti asetuksessa vahvistettu nykyinenkin käytäntö, ettei sivaria saa määrätä palvelukseen sellaiseen laitokseen, jonka palveluksessa hän siviilissä muuten on.

KERTAUSHARJOITUKSET

Uuden alin aikana näyttää myös olevan tarkoituksena alkaa järjestää sivarikertausharjoituksia. Asetuksella on nyt tarkennettu, että reservistä voi kieltäytyä jo ennenkuin on saanut kertauskutsun. Halua toimia näin on pyritty vähentämään määrämällä että tällaisesta kieltäytymisestä seuraisi automaattisesti kutsu vaihtoehtokertausharjoituksiin. Sivari/vaihtoehtokertauskutsujen sisällöstä on asetuksessa sanottu, että sen tarkoituksena on ylläpitää palvelusaikana hakittavia tietoja ja taitoja tai antaa muuta tarpeellista koulutusta ja työharjoittelua.

Työvoimaministeriö määrää vuosittain elokuun loppuun mennessä seuraavan vuoden yleiset siviilipalvelukseen astumispäivät ja vaihtoehtokertausharjoitusten toimeenpanoajat.

PASIFISTIN VANKILAVIIKKO

Juha Tuomikoski



Onko ajattelun vapaus jokamiehen oikeus?

SISÄLTÖ

Siviilipalvelusanomuksen hylkääminen	1
Totaalikieltäytyminen	2
Osittaiskieltäytyminen	3
Vankilaan	4
Lykkäys	4
Vankeuteen astuminen	5
Vankilassa	5
Suljetut ja avolaitokset	5
Työnteko	7
Muuta raha-asioista	8
Kurinpito	9
Vangin oikeuksista	10
Lomat	12
Rangaistuksen päättyminen	12
Kieltäytyminen yhteistyöstä viranomaisten kanssa	13
Kutsunnoista poisjääminen	13
Poisjääminen poliisikuulustelusta, oikeudenkäynnistä, voudin tapaamisesta	14
Passiivinen vastarinta vangitsemistilanteessa	14
Vankilan sisääntulomuodollisuuksista kieltäytyminen	14
Nälkälakko	15
Kieltäytyminen työstä	15
Lopuksi	15

Siviilipalvelusanomuksen hylkääminen

Viranomaisten mahdollisuus hylätä siviilipalvelushakemus poistuu uuden, vuoden 1987 alussa voimaan tulevan lain myötä.

Vielä tämän vuoden (1986) ajan ATL:n hylkäämiin kieltäytyjiin sovelletaan vuoden 1972 lakia "eräiden vakinaisesta palveluksesta kieltäytyvien asevelvollisten rankaisemisesta". Lakia sovelletaan asevelvolliseen, "jota tekemästään ilmoituksesta huolimatta ei ole määrätty aseettomaan palvelukseen tai siviilipalvelukseen saatuaan määräyksen astua vakinaiseen palvelukseen, jäämällä palvelukseen saapumatta tai joukko-osastossa kieltäytymällä jatkuvasti täyttämästä esimiehen palveluksessa hänelle antamaa käskyä taikka muulla tavalla tahallaan jättää kokonaan tai oleelliselta osalta palvelusvelvollisuutensa suorittamatta ja ... on perusteltua syytä otaksua, ettei hän ojennu kurinpitotoimin määrättävästä rangaistuksesta ..."

Käytännössä armeijaan määrätty aseistakieltäytyjä joko itse menee sinne palvelukseenastumispäivänä tai sitten hänet sinne viiden vuorokauden kuluttua väkisin viedään. Kun hän jälleen ilmoittaa kieltäytyvänsä kaikesta palveluksesta vakaumuksensa vuoksi, hänet kotiutetaan. Kieltäytyjän pitää päästä pois joukko-osastosta heti, kun häntä on kuultu - yleensä jo samana päivänä.

Kieltäytyjästä tehdään ilmoitus joukko-osaston sijaintikunnan alioikeuteen, jossa yleinen syyttäjä nostaa kanteen. Tuomio langetetaan ajaksi, joka vastaa kieltäytyjän "jäljellä olevaa asevelvollisuuslaissa säädettyä yleistä palvelusaikaa lisättyä enintään neljällä kuukaudella". Käytännössä tuomio on ollut yleensä yhdeksän kuukautta.

Oikeuskäsittely etenee samanaikaisesti ATL:n uusintakäsittelyn kanssa. Kun hovioikeus, johon alioikeuden päätöksestä voi valittaa, on sanonut asiasta sanansa, tuomio on lainvoimainen eikä siihen saa enää valituslupaa Korkeimmalta oikeudelta. Mikäli käy niin että oikeus tuomitsee kieltäytyjän vankilaan ja ATL hyväksyy hänet siviilipalvelukseen, voi tasavallan presidentiltä anoa armahdusta. Tähänastisen käytännön mukaan on armahdus tällaisissa tapauksissa aina tullut.

Kolmen kuukauden vankeuden jälkeen kieltäytyjä voi halutessaan ilmoittaa olevansa valmis armeijapalvelukseen. Tällöin oikeusministeriö päästää hänet ehdonalaiseen vapauteen suorittamaan asevelvollisuuttaan. Asevelvollisuusajasta vähennetään vankeusaika.

Kun kieltäytyjä on kärsinyt tuomionsa loppuun, hän on vapaa palveluksesta rauhan aikana.

TOTAALIKIELTÄYTYMINEN

Totaalikieltäytyminen on kieltäytymistä kaikista asevelvollisuuden muodoista ja korvikkeista, siis myös siviilipalveluksesta. Kieltäytyjiä on kahta tyyppiä:

Ehdoton totaalikieltäytyjä ei hyväksy mitään asevelvollisuuden muotoja. Hänen protestinsa kohdistuu kaikkea maanpuolustusta ja asevelvollisuutta vastaan. Tällä kannalla ovat esimerkiksi Jehovan todistajat ja Kampanja asevelvollisuus pois (KAP).

Ehdollinen totaalikieltäytyjä hyväksyy periaatteessa yhden asevelvollisuuden korvikkeen, siviilipalveluksen, ettei nykyinen tai vuoden 1987 alusta tuleva siviilipalvelus niitä täytä. Tyypillisin kriteeri on ettei siviilipalveluksen tule olla missään kytkennöissä väestönsuojeluun tai aseelliseen maanpuolustukseen. Muita mahdollisia kriteerejä ovat:

- palvelusajan enimmäispituus esim. 12 kuukautta
- palvelusmuodoiksi kelpuutettava kehitysyhteistyö tai työ rauhanjärjestöissä
- ei kertausharjoituksia sivareille.

Yleensä ehdollisten totaalikieltäytyjien protesti suuntautuu nimenomaan uutta siviilipalveluslakia, Lex Pihlajamäkeä vastaan.

Totaalikieltäytyminen on mahdollista ennen kutsuntoja, niiden aikana tai niiden jälkeen. Muulloin kuin kutsunnoissa voi kieltäytyä kirjallisesti sotilaspiirin esikuntaan tai armeijassa ollessa varuskunnan komentajalle. Perusteluja ei tarvitse esittää, ellei sitä erityisesti halua.

Vuoden 1986 aikana kieltäytyvän tapaus joutunee aina ATL:n käsittelyyn. ATL hyväksyy yleensä totaalikieltäytyjät siviilipalvelukseen. Hyväksymisen jälkeen työvoimaministeriöltä tulee tavanomainen tiedustelu toivomuksista palveluspaikan ja palveluksen aloittamisajankohdan suhteen.

Tässä vaiheessa kieltäydytään virallisesti siviilipalveluksesta esimerkiksi täyttämällä erityinen lomake poliisin tai nimismiehen kansliassa. Seuraa poliisikuulustelu ja oiokeudenkäynti. Tuomio tulee siviilipalveluksen välttämiseksi. Tästä rikoksesta sanoo laki aseettomasta palveluksesta ja siviilipalveluksesta seuraavaa (14 §):

"Jos siviilipalvelusmies laiminlyö saamansa kutsun mukaisesti siviilipalveluksen välttämiseksi vankeuteen ajaksi, joka vastaa kahta kolmatta osaa hänen jäljellä olevasta palvelusajastaan lisättynä enintään neljällä kuukaudella, kuitenkin niin, ettei palveluksessaolon ja rangaistuksen yhteenlaskettu aika saa ylittää yhtä vuotta."

Näin siis vuoden 1969 sivarilaki. Enimmäistuomio on vuosi, mutta yleinen käytäntö on yhdeksän kuukautta.

Uusi Lex Pihlajamäki säätää rangaistukset samalla aritmetiikalla - sillä erolla että kahteen kolmasosaan jäljellä olevasta palvelusajasta on lisätty enintään viisi kuukautta ja että

palveluksessaolon ja rangaistuksen enimmäisyhteisaika on vuosi ja neljä kuukautta. Tuomiot tulevat siis kovenemaan, eri asia sitten mikä vakiintuu vankeustuomioiden käytännöksi. On spekuloitu, että vuodesta 1987 lähtien totaalikieltäytyjille langetetaan vuoden tuomioita.

On epäselvää mistä rikoksesta totaalikieltäytyjät aiotaan vuodesta 1987 lähtien tuomita. Siviilipalveluksen välttämisen ei periaatteessa kelpaa, jos totaalikieltäytyjä ei hae siviilipalvelukseen.

Periaatteessa on myös mahdollista, että totaalikieltäytyminen käsitellään karkuruustapauksena, josta seuraa ketjutuomio. Tältä mahdollisuudelta pitäisi välttyä, kunhan tekee jossakin vaiheessa viranomaisille selväksi, että kyseessä on siviilipalveluksen välttämisen eikä karkuruustapas.

Karkuruudesta annettuja tuomioita lukuunottamatta aseistakieltäytyjien vankeustuomiot ovat aina ehdottomia. Totaalikieltäytyjällä on kuitenkin mahdollisuus kolmen kuukauden vankeuden jälkeen päästä ehdonalaan vapauteen, jos hän suostuu siviilipalvelukseen.

Muiden kuin karkuruudesta tuomittujen aseistakieltäytyjien tuomioita ei merkitä rikosrekisteriin, eikä tuomiota saa yhdistää muusta rikoksesta tuomittuun rangaistukseen eikä laskea yhteen sellaisen kanssa.

Seuraava vanhan lain pykälä on kokonaan poistettu Lex Pihlajamäestä:

"Oikeus nostaa syyte tai jatkaa keskeytynyttä syytettä siviilipalveluksen välttämiseksi tai siviilipalvelusmiehen kuuliaisuusrikoksesta raukeaa 5 vuoden kuluttua rikoksen tapahtumisesta tai syytteen keskeytymisestä. Jollei siviilipalvelusmies ole astunut palvelukseen eikä syytettä ole nostettu ennen kuin hän on täyttänyt 30 vuotta, ei syytettä enää nosteta." (16§ 2. mom.)

Tällä muutoksella on hidastettu mainittujen rikosten vanhenemista. Käytännössä muutos merkinnee sitä, että välttämisrikos alkaa vanhentua vasta 50-vuotiaana jos palvelus on aloitettu tai palvelukseenastumismääräys kuitattu vastaanotetuksi, ja 30-vuotiaana jos näin ei ole tapahtunut.

OSITTAISKIELTÄYTYMINEN

Osittaiskieltäytyminen on kieltäytymistä osasta siviilipalvelusta. Siviilipalvelusmies voi esimerkiksi kieltäytyä täyttämästä vakaumuksensa vastaisia tehtäviä (vrt. Lex Pihlajamäki 11§ 1. mom.: "Siviilipalvelusmiehen palvelus on järjestettävä siten, ettei hänen vakaumuksensa joudu ristiriitaan palvelustehtävien täyttämisen kanssa.") Hän voi myös keskeyttää palveluksensa oltuaan siinä esimerkiksi 12 kuukautta, tai hän voi toverineen ryhtyä lakkoon.

Näissä tapauksissa rangaistus tulee joko siviilipalveluksen välttämiseksi tai siviilipalvelusmiehen kuuliaisuusrikoksesta. Jälkimmäiseen tekoon syyllistyy sivarilain (14§) mukaan se, joka "rikkoo tai yllyttää toista rikkomaan laitoksen järjestystä tai niskoittelun tai muun palveluksesta kieltäytymisen johdosta on suorittamatta hänelle määrättyjä palvelustehtäviä ja ... on ilmeistä, ettei hän ottaisi ojentuakseen kurinpitörangaistuksista".

Tuomio kuuliaisuusrikoksesta määräytyy samalla aritmetiikalla kuin välttämisrikoksesta (ks. ed. luku).

VANKILAAN

Lykkäys

Tuomion saatuaan kieltäytyjä voi halutessaan anoa lykkäystä sen täytäntöönpanoon. Lykkäystä anotaan oikeusministeriön vankeinhoito-osastolta (VAHO). Lykkäyksen tarve on kyettävä perustelemaan esimerkiksi opiskelun tai työn hankaloitumisella. Perusteissa on erityisesti selvitettävä, miten kyseinen seikka myöhemmin muuttuisi eli miten lykkäys todella asiaa auttaisi.

Lykkäyksen anomisperusteina voi käyttää myös:

- ATL:n päätöksestä tehdyn valituksen käsittelyn jatkumista oikeusministeriössä;
- presidentille jätettyä armahdusanomusta;
- uuden siviilipalvelushakemuksen keskeneräistä käsittelyä ATL:ssä (tai sotilaspiirissä vuodesta 1987 alkaen).

Lykkäysanomuksesta tulee perustelujen lisäksi selvittää, mistä tuomiosta on kyse, milloin ja missä tuomioistuimessa se on annettu sekä mahdollisesti tiedossa oleva täytäntöönpanon alkamispäivä.

VAHO ilmoittaa nopeasti paikalliselle poliisiviranomaiselle, että lykkäysanomus on tullut, niin ettei tuomion täytäntöönpanoa aloiteta. Silti kannattaa ehkä itsekin ilmoittaa poliisille, että lykkäyspyyntö on lähetetty.

Lykkäyksen saaminen ei enää ole mahdollista, kun vankeus on jo alkanut.

Jos lykkäysanomuksen tekee tuomitun puolesta joku toinen henkilö, on mukaan liitettävä valtakirja, jolla hänelle annetaan valtuudet hoitaa tuomitun asiaa.

Lykkäystä voi yleensä saada enintään vuodeksi kerrallaan, lain mukaan "jos vankeusrangaistuksen välittömästi tapahtuva täytäntöönpano aiheuttaisi poikkeuksellisia ja huomattavia menetyksiä, tuomitulle, hänen perheelleen tai työnantajalleen tai yhteiskunnalle" (ri 18, 2.luku, 1d§).

Vankeuteen astuminen

Vankeustuomio on lainvoimainen, kun hovioikeus on antanut päätöksensä. Ellei lykkäystä anota, rangaistuksen täytäntöönpano pyritään aloittamaan neljän kuukauden kuluessa tuomion lainvoimaiseksi tulosta.

Kun tuomio on tullut lainvoimaiseksi tai lykkäys lähestyy loppuaan, paikallinen vouti ottaa yhteyttä kieltäytyjään. Voudin kanssa voi sopia rangaistuslaitoksesta ja vankeuden alkamisajasta. Samalla kannattaa ottaa juna- ja bussilitterat ja täyttää avolaitosilmoitus ts. anomus päästä avolaitokseen.

Sovittuna päivänä aseistakieltäytyjä nousee junaan tai linja-auttoon ja aloittaa matkansa kohti rangaistuslaitosta. Vielä tässäkin vaiheessa hän on siis vapaa ihminen. Vapaus päättyy samalla hetkellä, kun kävellään rangaistuslaitoksen ovesta sisään.

Sisääntulojärjestelyihin kuuluu ilmoittautuminen ja omaisuusluettelon laatiminen. Muut kuin "kohtuullinen määrä henkilökohtaisia esineitä" takavarikoidaan, ja niistä laaditaan omaisuusluettelo, jonka vanki (nyt ollaan sitten vankeja!) vahvistaa allekirjoituksellaan. Tavarat saa takaisin rangaistusajan päätyttyä.

Vankilassa saattaa joutua luopumaan omista vaatteistaan ja pukeutumaan vankipukuun. Se ei ole punavalkoraidallinen vaan paskanruskea. Useimmiten omia vaatteita voi käyttää.

VANKILASSA

Suljetut ja avolaitokset

Rangaistuslaitoksia on useaa eri tyyppiä:

- vankilat (suljetut laitokset)
- avolaitokset (avovankilat ja työsiirtolat)
- nuorisovankilat

joista aseistakieltäytyjän vaihtoehtoja ovat lähinnä vankilat, avovankilat ja työsiirtolat.

Vankila on tukala paikka. Suurin osa ajasta ollaan joko työssä tai omassa sellissä. Sellaiset asetukseen kirjatut oikeudet kuin ulkoilu, yhteistiloissa oleskelu ja television katselu toteutuvat minimaalisina, jos laitoksen johto niin haluaa. Vartioilla on mahdollisuus mielivaltaaan ja kurinpidollisesti uskomattomat valtuudet. Yhteydet ulkomaailmaan ovat vähäisiä. Ja vielä tulee muistaa, että Suomen vankiloissa vallitsee ahtausta, varsinkin tsaarinaikaisissa laitoksissa. Hämeenlinnan lääninvankilassa kahden hengen selli on pinta-alaltaan 2x3 metriä. Yleensä vankilat ovat tosin tätä väljempää.

Hämeenlinnassa päivärutiini on seuraavanlainen työssäkäymättömälle: Herätys klo 7, sellien ovet auki klo 8:aan. Ulkoilu klo 9.30 - 10, ruokailu 10.30 - 11. Iltapäivällä saa poistua sellistä kahdesti puolentunnin ajaksi, illalla ennen nukkumaanmenoa voi käydä vessassa.

Jos suosuu työntekoon, saa katsella televisiota illalla. Muussa tapauksessa vankia on mahdollisuus pitää sellissä 21 tuntia vuorokaudessa. Sellissä voi opiskella tai vaikkapa kuunnella keskusrädiota.

Onneksi vähäisemmat rikolliset, kuten aseistakieltäytyvät, pääsevät yleensä vaikeuksista avolaitoksiin. Esteenä on korkeintaan avolaitospaikkojen vähyys. Rikoslain mukaan tosin kaksi ensimmäistä vankeuskuukautta pitäisi viettää vankilassa, ellei ole "erityisiä syitä" aloittaa rangaistuksen suorittaminen suoraan avolaitoksessa. Aseistakieltäytyminen näyttää riittävän erityiseksi syyksi.

Rikoslain mukaan (Ri 18, 4.luku, 1§) "avolaitos on pysyvä laitos (avovankila) taikka määrättyä työtä tai muuten ajallisesti rajoitettua käyttöä varten perustettu laitos (työsiirtola). Avolaitos on hallinnollisesti jonkin vankilan tai suoraan oikeusministeriön alainen sen mukaan kuin oikeusministeriö määrää."

Avolaitoksen palkat ovat parempia kuin vankilan. Laitoksen alueella saa yleensä liikkua vapaasti. Vanki saa pitää omia rahoja hallussaan. Hän voi tehdä työmatkansa ilman valvontaa.

Seutulan työsiirtola on Helsinki-Vantaan lentoaseman kupeessa, noin kilometrin päässä siitä. Laitoksen aluetta rajaa alle metrin korkuinen aita, jonka portit ovat kutsuvasti auki. Maasto on kumpuilevaa petäjikköä, petäjien siimeksessä vankien parakit, vartijoiden parakki ja kanttiini.

Vangeilla on lupa liikkua työsiirtolan alueella, mutta alueelta poistuminen muulloin kuin työaikana ja lomilla on ehdottomasti kielletty. Aidan yli ei saa puhua ulkopuolisten kanssa, eivätkä ulkopuoliset saa tulla alueelle muulloin kuin vierailuaikoina.

Vangit käyvät työssä Malmin lentoasemalla tai läheisellä tietyömaalla. Muutamalla vangilla on siviilityö lupa. Työpäivän jälkeen voi poiketa pankissa ja kaupassa, niissä nimenomaisissa jotka vangille on osoitettu.

Töihinlähtö- ja työstäpaluujat on tarkoin säädelty. Kontrolli ei ole valtavan tiukka. Nimenhuutoja on vähintään kerran päivässä, ja niillä tarkastetaan, että porukka on paikalla ja suunnilleen selvin päin. Tupia tarkastetaan etenkin päiväsaikaan vankien ollessa töissä. Oman kaapin voi pitää lukossa vartijoilta!

Tässä paikassa ei ole lukkoja eikä salpoja. Ne on asennettu vankien tajuntaan. Järjestysrikkomuksesta seuraa esimerkiksi lomien palaminen ja pahimmassa tapauksessa vankilaan joutuminen. Ja sinne ei kukaan halua.

Avolaitoksen tyypillisestä kurinpitokeinosta sanoo rikoslaki näin (Ri 18, 4.luku, 7§):

Avolaitoksessa oleva, joka tekee siellä järjestyksensä rikkomuksen tai poistuu sieltä luvatta, on heti toimitettava vankilaan suorittamaan rangaistustaan. Jos rikkomus tai luvatta poistuminen katsotaan vähäiseksi, avolaitoksen johtaja voi vankilaan toimittamisen sijasta rangaista syyllistä varoituksella tai määrämällä hänet siirrettäväksi vankilaan määräajaksi, enintään 14 vuorokaudeksi. Jos laitos on vankilan tai toisen avolaitoksen alainen, oikeusministeriö voi kuitenkin määrätä, että varoituksen antamisesta ja vankilaan määräajaksi siirtämisestä päättää ensiksi mainitun laitoksen esimies.

Jos avolaitoksessa oleva on järjestyksensä rikkomuksen vuoksi toimitettu vankilaan, avolaitosaika luetaan rangaistusajaksi. Laitoksesta poistumisen vuoksi vankilaan toimitetulle avolaitosaikaa ei lueta rangaistusajaksi. Rikkomuksen laadun tai muun erityisen syyn takia oikeusministeriö voi edellä tässä momentissa tarkoitetuissa tapauksissa määrätä rangaistusajan laskemisesta toisin. Jos avolaitoksessa oleva on 1 momentin nojalla siirretty määräajaksi vankilaan, avolaitosaikaa ei kuitenkaan saa määrätä menetetyksi.

Sovelletaessa 2 momentin säädöksiä ei avolaitosajasta saman rangaistuskauden aikana saa jättää yhteensä kuutta kuukautta pidempää aikaa lukematta rangaistusajaksi.

Avolaitosilmoitus kannattaa täyttää jo siviilissä. Vankilassakin voi tehdä siirtoanomuksen, mutta sen käsittely voi kestää jopa kuukausia.

Työnteko

Vanki on velvollinen tekemään rangaistusajan työtä. Säännöllinen työaika on normaalit 40 tuntia viikossa. Vangit voidaan velvoittaa tekemään ylityötä, jotka korvataan joko vastaavan pituisella vapaa-ajalla tai korotetulla työrahalla.

V a n k i t y ö n laitoksen järjestämää työtä valtion lukuun. Vankityöstä maksetaan erityinen t y ö r a h a. Suljetuissa laitoksissa työraha vaihtelee 1,40 - 2,40 mk/tunti (huhtikuu 1986). Työrahasta ei peritä veroa. Ylityökorvaus on kahdelta ensimmäiseltä ylityötunnilta 50%, seuraavilta 100%.

Avolaitoksissa työraha vaihteli huhtikuussa 1986 16,40 - 19,60 mk/tunti. Jatkuvasta urakkatyöstä maksettava tuntipalkka voi olla enintään 20% korkeampi ja poikkeuksellisen lyhytaikaisesta urakkatyöstä 40% korkeampi kuin normaali tuntipalkka. Avolaitoksen työraha on veronalaista.

Toinen tapa täyttää työvelvollisuutensa on yrittäjälounteelle sopiva o m a t y ö. Se on omaan lukuun tehtyä "hyväksyttävää" työtä, joka haitatta soveltuu rangaistuslaitoksessa vangin omilla tai hänen käyttöönsä annetuilla välineillä tehtäväksi" (Ri 18, 3.luku, 6§).

Luotettavaksi katsottu vanki voi anoa s i v i i l i t y ö lupaa. Siviilityö tehdään rangaistuslaitoksen ulkopuolella. Työpaikka on järjestettävä itse. Työnantajan tulee maksaa vangille yleisen tason mukainen palkka ja sosiaalikulut. Siviilityölupa on vain erityisistä syistä mahdollinen, jos rangaistuksen kesto on yli kuusi kuukautta. Aseistakieltäytyminen lienee aina "erityinen syy".

Siviilityöksi kelpaa melkein mikä tahansa homma tutkimustyöstä bitumieristykseen. Vankityönä taas voidaan teettää vaikkapa tiilien polttamista tai onkien kokoamista.

O p i s k e l u s t a sanoo rikoslaki (Ri 18, 3.luku, 8§):

Jos vanki harjoittaa vankilassa opintoja, joista katsotaan olevan hänelle hyötyä vapaudessa, johtaja voi kokonaan tai osaksi vapauttaa vangin työnteosta.

Oikeusministeriö tai, sen anatmien ohjeiden mukaan rangaistuslaitoksen johtaja voi antaa vangille, jonka henkilökohtaista läsnäoloa ulkopuolisessa oppilaitoksessa voidaan pitää perusteltuna opintojen harjoittamisen tai koulunkäynnin takia, luvan poistua sitä varten rangaistuslaitoksesta.

Aika, jonka vanki 2 momentissa tarkoitettun luvan nojalla on rangaistuslaitoksen ulkopuolella, luetaan rangaistusajaksi, jos vanki on noudattanut luvan ehtoja.

Opiskelu siis yleensä järjestyy, iltakoulun käyminen välttämättä ei - vankila saattaa mennä kiinni ennen kuin koulu loppuu.

Muuta raha-asioista

Vangin perustulolähde on siis vangin työstä satava työraha tai siviilityöstä maksettava normaali palkka. Vangille, joka ei tee työtä, maksetaan k ä y t t ö r a h a a . Käyttöraha on vähintään puolet alimmasta työrahasta ja enintään saman verran kuin suurin työraha. Suljetuissa laitoksissa käyttöraha oli siis huhtikuussa 1986 0,70 - 2,40 mk/tunti.

Opintoja harjoittava vanki saa käyttörahaa, joka voi olla mini-miä enemmän.

Avolaitospalkoista suoritetaan veron ennakkopidätys, korvaus ylläpitomenoista ja ruokakustannuksista, mahdolliset elatusmaksut ja pidätys vapautumista varten. Pidätykset eivät saa yhteensä ylittää puolta vangin palkasta.

Vangin majoitus- ja ruokakorvaus on reilut 30 mk/vrk. Korvaus peritään vain viitenä päivänä viikossa paitsi siviilityöntekijöiltä seitsemänä. Korvaus vähennetään suoraan palkasta.

Avolaitoksessa vanki huolehtii itse käteisvaroistaan ja pankkitilistään. Suljetussa laitoksessa vangin rahoja säilytetään

laitoksessa tai talletetaan hänen omalle pankkitililleen. Vanki ostaa haluamansa tarvikkeet joko laitostyymälästä tai ulkopuolelta laitoksen välityksellä. Nämä ostokset merkitään vangin tilille, josta hän saa kuukausittain tiliotteen.

Jos vanki on "tuomion nojalla rikoksen johdosta korvausvelvollinen", korvauksia voidaan pidättää hänen palkastaan. Muutoin vangin tuloja ei saa ulosmitata vankeusaikana eikä kolmeen kuukauteen sen jälkeen.

Vangin omaisten sosiaaliturva järjestyy tarvittaessa sosiaaliviraston kautta normaalin toimeentulotuen ehdoilla.

Kurinpito

Avolaitoksien kurinpidosta, vankilaan toimittamisesta, oli jo puhetta. Vankiloiden kurinpidosta kertoo kaunopuheista kieltään rikoslaki (Ri 18, 2.luku, 10-10c §):

- 10 §. Jos vanki rikkoo vankilan järjestystä tai tekee laitoksessa rikoksen, josta yleisen lain mukaan tulevan seuraamuksen katsotaan olevan sakkoa (j ä r j e s t y s - r i k k o m u s), voidaan vangille, jollei muistutusta pidetä riittävänä, määrätä kurinpitovankilaan rangaistuksena:
 - 1) v a r o i t u s ,
 - 2) oikeuksien menettäminen tai vähentäminen (o i k e u k - s i e n m e n e t y s),
 - 3) siirtäminen yksinäisyyshuoneeseen (y k s i n ä i s y y s) tai,
 - 4) milloin vankia rangaistaan yksinäisyydellä, tämän ajan jättäminen samalla kokonaan tai osaksi lukematta rangaistusajaksi (s u o r i t e t u n a j a n m e n e - t y s).

Oikeuksien menetys voi koskea osallistumista vapaa-ajan toimintaan, kirjaston käyttöä, tavaran ostoa laitoksessa, rahavarojen käyttöä sekä oikeutta hankkia laitoksen ulkopuolelta kirjallisuutta, lehtiä ... samoin kuin oikeutta seurata radio- ja televisio-ohjelmia. Tässä mainittuja menetyksiä voidaan määrätä menetettäväksi tai vähennettäväksi yksinäisyyden ohessa. Oikeuksien menetyksen on etupäässä kohdistuttava niihin oikeuksiin, joiden väärinkäytön vuoksi kurinpitomenettelyyn on ryhdytty. Vangille, joka on syyllistynyt kahteen tai useampaan järjestysrikkomukseen, on määrättävä niistä yhtenäinen rangaistus.

Muu kurinpitovankilaan rangaistus kuin varoitus voidaan määrätä ehdollisena vähintään yhden ja enintään kolmen kuukauden koeajaksi. Jollei vanki koeaikana tee uutta järjestysrikkomusta, rangaistus raukeaa. Jos koeaikana tehdystä järjestysrikkomuksesta määrätään kurinpitovankilaan rangaistus, on samalla päätettävä pannaanko aikaisempi kurinpitovankilaan rangaistus täytäntöön.

10a §. Rangaistuslaitoksen johtaja saa rangaista vankia varoituksella, oikeuksien menetyksellä enintään neljäntoista

vuorokauden ajaksi tai yksinäisyydellä enintään seitsemän vuorokauden ajaksi.

Johtokunta saa rangaista vankia varoituksella, oikeuksien menetyksellä enintään kolmenkymmenen vuorokauden ajaksi taikka, ellei edellä mainittuja rangaistuksia pidetä riittävinä, suoritettun ajan menetyksellä. Suoritettun ajan menetyksen yhteinen aika ei saa ylittää puolta rangaistusajasta eikä yhdeksääkymmentä päivää. Jos vankia on yhtäjaksoisesti pidetty yksinäisyydessä kaksikymmentä vuorokautta, yksinäisyysrangaistusta ei ole pantava täytäntöön ennen kuin seitsemän vuorokauden kuluttua mainitun ajan päättymisestä. Kurinpitörangaistuksena määrätty yksinäisyys, jonka suorittaminen on kesken vangin rangaistusajan päättyessä, on suoritettava loppuun.

10b §. Ennen kuin kurinpitörangaistus määrätään, on vankia kuultava.

...

10c §. Vangin rikkomusta tutkittaessa ja päätöstä kurinpitörangaistuksen määräämisestä odotettaessa saadaan vankia johtajan tai hänen määräämänsä virkamiehen päätöksellä säilyttää yksinäisyyshuoneessa, milloin se järjestyksen turvaamiseksi vankilassa tai muusta syystä on tarpeen. Säilyttämisaika ei saa kuitenkaan ylittää seitsemää vuorokautta.

Vielä yksinäisyydestä eli eristyssellistä: Hämeenlinnan läänin-vankilassa se on 1x2 m:n kokoinen huone, jonka kalustuksena on makkipytty ja liian kapea laveri.

Yksinäisyyteen määrätty vanki voidaan "erityisistä syistä" sijoittaa työhön yhdessä muiden vankien kanssa. Yksinäisyyden täytäntöönpano voidaan keskeyttää tai lykätä, jos siitä on "ilmeistä vaaraa vangin terveydelle", kuten Vankeinhoitoasetus humanisti toteaa (61 §). Oikeusministeriöltä voi hakea muutosta suoritettun ajan menetyksestä, joka ylittää yksinään kymmenen vuorokautta tai laskettuna yhteen aikaisempien menetyksien kanssa 30 vuorokautta. Muutoksenhakukirjelmän välittävät oikeusministeriön vankilaviranomaiset.

Toinen mahdollinen valituskanava vangille on eduskunnan oikeusasiamies.

Vangin oikeuksista

Vangille on viivytyksettä hänen saavuttuaan rangaistuslaitokseen annettava tietoja laitoksen oloista sekä vankien oikeuksista ja velvollisuuksista. Vankien saatavilla on oltava kokoelma vankeja koskevista laeista ja asetuksista sekä muista säädöksistä. (Vankeinhoitoasetus 8§)

Vankilaviranomaisilla on oikeus tarkastaa vangin tuleva ja

menevä posti ja muut lähetykset ja avata kirjeet. Lähetykset, joka mahdollistaa rikoksen suorittamisen, palautetaan lähettäjälle tai annetaan vangille hänen päästyään vapaaksi, "ellei lähetyksen laatu ole siihen esteenä" (Ri 18, 2.luku, 9§). Sen sijaan

Vangin rangaistuslaitoksen toimintaa valvovalle viranomaiselle taikka hänen asiamiehensä toimivalle asianajajalle tai yleiselle oikeusavustajalle osoittama kirje on tarkastamatta heti toimitettava perille.

Vangilla on oikeus ottaa vastaan vieraita vierailuaikoina ja "erityisestä syystä" muulloinkin. Tapaaminen voi olla valvonnan alainen. Vierailijan tuomat esineet tarkastetaan. Hämeenlinnan lääninvankilassa vierailuaika on lauantaisin ja sunnuntaisin klo 11 - 15. Vanki saa ottaa vastaan vain yhden vieraan päivässä. Sisään mennään tasatunnein, vierailu kestää 45 minuuttia. Vangille saa tuoda esimerkiksi kirjallisuutta, leikkokukkia, rahaa ja matka-TV:n. Seutulan työsiirtolassa vierailupäivät ovat samaten lauantai ja sunnuntai, ajat klo 12 - 14, ja kerrallaan voi käydä kolme vierasta jotka saavat viipyä halutessaan koko kahden tunnin jakson. Kaikissa laitoksissa vierailta tarkastetaan henkilöllisyystodistukset.

Puhelinyhteydet vankilan ulkopuolelle saattavat olla rangaistuksen alussa täysin poikki. Useimmiten ne järjestyvät joko niin, että vangille jätetään soittopyyntö (tietylle kellonajalle) tai että ilmoitetaan etukäteen vangille tiettyyn aikaan tulevasta soitosta.

Muista vangin oikeuksista mainittakoon (Ri 18, 2.luku):

- oikeus puhutella omaan uskontokuntaan kuuluvaa sielunhoitajaa tai muuta uskontokuntansa edustajaa (4 §);
- oikeus henkilökohtaisia asioita koskeviin yksityisiin keskusteluihin "sopivan" henkilön kanssa (4 §);
- oikeus tilata lehtiä ja ottaa vastaan kirjallisuutta sekä oikeus opintoihin vapaa-aikana (5 §);
- oikeus "mahdollisuuksien mukaan" seurata radiota ja televisiota (5 §);
- oikeus osallistua johtajan luvalla laitoksen ulkopuolella järjestettävään tilaisuuteen (5 §);
- oikeus ulkoiluun vähintään tunnin verran vuorokaudessa (8 § Vankeinhoitoasetus 36 §);
- oikeus terveydenhoitoon ja kuntoutukseen valtion kustannuksella (8 §, asetus 38 §);
- oikeus hoitoon ja tutkimuksiin tarvittaessa laitoksen ulkopuolella (asetus 37 §);
- oikeus laitoksen lääkärin luvalla hoitoon, tutkimuksiin ja lääkkeisiin myös omalla kustannuksella (asetus 38 §);
- oikeus erityisruokavalioon terveydellisistä tai vakaumuksen edellyttämistä syistä (asetus 17 §);
- oikeus saattaa tieto vakavasta sairastumisesta paitsi omaisille myös "muulle hänen mainitsemalleen henkilölle" (asetus 39 §);
- oikeus tulla kuulluksi "asumista ja työhön sijoittamista sekä muuta hänen kohteluun koskevaa tärkeää päätöstä tehtäessä" (asetus 72 §).

Lomat

Vuonna 1971 lakiin rangaistusten täytäntöönpanosta ja vankeinhoidosta lisättiin moralistien kauhuksi pykälä 3 b:

Oikeusministeriö tai, sen antamien ohjeiden mukaan rangaistuslaitoksen johtaja voi antaa vangille luvan poistua lyhyeksi aikaa rangaistuslaitoksesta, jos siihen on tärkeä syy tai jos sitä rangaistusajan pituuden takia on pidettävä muuten perusteltuna. (...)

Aika, jonka vanki 1 momentissa tarkoitettun luvan nojalla on rangaistuslaitoksen ulkopuolella, luetaan rangaistusajaksi, jos hän on noudattanut lupaan liittyviä ehtoja.

Yleinen käytäntö on, että lomia ei myönnetä ennen kuin yli puolet todennäköisestä rangaistusajasta on kärsitty. Koska aseistakieltäytyjät eivät pääse ehdonalaiseen, lomat alkavat juosta heille "jo" kahden kuukauden kuluttua. Lomaa myönnetään kuusi vuorokautta neljän kuukauden jaksolla. Vanki voi yleensä jaksottaa sen oman mielensä mukaan (esim. kolme viikonloppulomaa neljän kuukauden aikana). Lomaa anotaan erikseen, mutta se myönnetään melko automaattisesti.

Suljetussa laitoksessa lomamatkat kustantaa valtio, avolaitoksessa vanki itse. Ensimmäisen loman samoin kuin jo kuudennella vankeuskuukaudella olevan vangin loman matkakustannukset maksetaan valtion varoista. Jos vanki menee hautajaisiin tai tapamaan sairasta omaista, maksetaan matka niinikään valtion varoista.

Matkustusaikaa ei lasketa lomaan kuuluvaksi.

Vanki ei saa esiintyä loma-aikanaan julkisesti juopuneena.

Rangaistuksen päätyminen

Vankeusajan päätyttyä vangin omaisuus palautetaan, ja hänelle annetaan vapautumistodistus ja littera kotimatkaa varten.

Jos vanki on harjoittanut vankeusaikanaan opintoja, hän saa niistä todistuksen. Opintotodistuksesta ei saa ilmetä, että opinnot on suoritettu rangaistuslaitoksessa.

Aseistakieltäytyjien - paitsi karkureiksi luokiteltujen - vankeusrangaistuksia ei merkitä rikosrekisteriin.

KIELTÄYTYMINEN YHTEISTYÖSTÄ VIRANOMAISTEN KANSSA

Yhteistyöstä kieltäytyminen on tehokas vastarinnan muoto sekä ennen vankeutta että vankeudessa. Se on melko ehdoton tapa kiistää valtion legitiimi oikeus kontrolloida aseistakieltäytyjää. Taitavasti käytettynä se on myös tehokas painostuskeino.

Yhteistyöstä kieltäytyminen kuuluu skandinaavisperäisen KAP:n (Kampanja asevelvollisuus pois) ideologiaan. Menetelmän käyttö näyttää olevan yleistymässä nopeaa vauhtia aseistakieltäytyjäläikkeen radikalisoitumisen myötä.

Seuraavassa joitakin yhteistyöstä kieltäytymisen muotoja.

Kutsunnoista poisjääminen

Tästä rikoksesta sanoo Asevelvollisuuslaki seuraavaa:

40 §. Asevelvollinen, joka ei määräaikaan saavu kutsuntaan tai erityiseen tarkastukseen taikka joka 24 §:ssä mainitussa tapauksessa ei valtuuta asiamiestä puolestaan tai lähetä todistusta palveluskelpoisuudestaan, on tuomittava poissaolosta kutsunnassa sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Rangaistuskäytännöstä ei ole tietoa.

Kutsuntatilaisuuden jälkeen ilmoitetaan poliisille, ketkä eivät ole esteettömästi saapuneet kutsuntaan. Poliisi ilmoittaa 30 päivän kuluessa ketkä näistä on tavattu. Ne jotka poliisi tapaa se käskee määrättynä päivänä menemään sotilaspiiriin. Jos on syytä, poliisi voi tuoda poisjääneen sotilaspiiriin (Asevelvollisuusasetus 38 §).

Nilistä, joista etsiskelyistä huolimatta ei ole tavattu, laaditaan puolustusvoimissa luettelo, joka toimitetaan poliisiviranomaisille, aluevalvojille ja sotilaspiirien esikunnille (AseV 42 §).

Palvelukseen kelpaava asevelvollinen, joka on ilman laillista estettä jäänyt saapumatta kutsuntaan, määrätään astumaan palvelukseen lähinnä seuraavana yleisenä palvelukseenastumispäivänä. Jos on syytä uskoa, ettei hän noudattaisi määräystä, hänet viedään "heti" palvelukseen (AseV 45 §). Kolmekymmentä vuotta täyttäneitä tämä ei koske.

Jotta ei joutuisi sotaväen rikoslain alaiseksi, poisjääneen kannattaa tehdä jossakin välissä selväksi viranomaisille, että hän on nimenomaan aseistakieltäytyjä.

Poisjääminen poliisikuulustelusta, oikeudenkäynnistä, voudin tapaamisesta

Poliisikuulustelusta poisjäänyt voidaan noutaa kuulusteltavaksi.

Aseistakieltäytymisoikeudenkäynnissä syytetyn tulee olla läsnä vähintään kerran. Tarvittaessa hänet haetaan paikalle, ja silloin hänen on maksettava hakemisesta aiheutuneet kulut.

Voudin tapaamisesta poisjääminen johtaa siihen, ettei tuomittu voi vaikuttaa rangaistuslaitoksensa valintaan - laitos lienee aina tällaisessa tapauksessa suljettu eli vankila, koska avolaitosilmoitusta ei ole tehty.

Jos tuomittu ei suostu sopimaan voudin kanssa vankeuteen astumisen ajankohdasta, hänet haetaan vankilaan kotoa tai työpaikalta yleensä neljän kuukauden sisällä tuomion lainvoimaiseksi tulosta tai lykkäyksen loppumisesta. Tällöin ensimmäinen paikka, jonne tuomittu joutuu, on paikallinen poliisivankila. Sieltä hänet siirretään päivän tai parin kuluttua vankivaunussa rangaistuslaitokseensa.

Passiivinen vastarinta vangitsemistilanteessa

Kieltäytyminen lähtemästä poliisiviranomaisten mukaan johtaa siihen, että kieltäytyjä kannetaan poliisiautoon.

Kun noutaja tulee aivan yllättäen, hän saattaa suhtautua ymmärtämyksellä siihen, että kieltäytyjä ei pääse jonkin esteen vuoksi lähtemään aivan sillä minuutilla. Riippuu noutajan persoonasta.

Poliisiviranomaisilta kannattaa kysyä todistusta siitä, että he ovat poliiseja, mikäli he ovat siviilipuvussa. Oikeuksistaan kiinnipitäminen herättää poliisissa kunnioitusta.

Passiivisen vastarinnan vangitsemistilanteessa ei pitäisi vielä olla viranomaisen vastustamista eikä rangaistava teko. Laintulkinta näyttää edellyttävän aktiivista vastustamista. Voudin alaisilla ulosottoviranomaisilla ei ole valtuuksia eikä halukkuuttakaan kantaa aseistakieltäytyjiä väkisin.

Vankilan sisäntulomuodollisuuksista kieltäytyminen

Kieltäytyminen henkilötietojen antamisesta, varusteiden kuittamisesta ja omaisuusluettelon allekirjoittamisesta tuottaa kurinpitörangaistuksen, esimerkiksi Lassi Kuritun tapauksessa muutama tunnin yksinäisyyttä.

Mikäli omaisuusluetteloon sisältyy kovin arvokasta tavaraa, se kannattaa ehdottomasti kuitata. Muutoin viranomaiset todistavat toistensa laatimat luettelot oikeiksi.

Nälkälakko

Nälkälakko on yhteistyöstä kieltäytymisen äärimmäinen muoto. Se on painostuskeino, johon liitetään jokin vaatimus (tyyliin "en lopeta paastoa ennen kuin vaatimukseeni suostutaan"). Vuosikymmenen vaihteessa Juha Olavinen paastosi itselleen ja tulevillekin totaalkieltäytyjille oikeuden siviilityöhön. Lassi Kurittu ja Esa Yritys halusivat pois vankilasta ja paastosivat itselleen presidentin armahduksen 17 ja 12 päivässä.

Kannattaa huomata, että molemmat olivat erikoistapauksia, siviilipalvelukseen anoneita jotka olivat oikeusprosessin aikana ehtineet täyttää 30 vuotta.

Jos vaatimukseen ei suostuta eikä nälkälakkolainkaan suostu syömään, tullaan umpikujaan jonka avaamisesta ei ole ennakkotapausta sodanjälkeisessä Suomessa.

Nälkälakkolainen saa nopeasti etuoikeuksia: vapautuksen työnteosta ja laajennetut yhteydet ulkomaailmaan. Etuja tulee erityisesti julkisuuteen päässeelle. Vankilaviranomaiset säikkyvät julkisuutta.

Nälkälakko on johdonmukainen jatko muulle yhteistyöstä kieltäytymiselle. Saattaa olla järkevää valita joko täydellinen yhteistyölinja tai sitten yhteistyöstä kieltäytyminen nälkälakkoon asti. Näiden ääripäiden väliin asettunut saattaa huomata olevansa tuomittu yhdeksi kuukaudeksi suljettuun laitokseen alttiina vihamielisille vartijoille.

Kieltäytyminen työstä

Nälkälakkolainen tulkitaan työkyvyttömäksi ja saa vapautuksen työstä. Toisaalta voi menettää joitakin etuja, esimerkiksi television katselun iltaisin.

Jos työnteosta kieltäytyjä ei saa vapautusta työnteosta, häneen sovelletaan kurinpitomenettelyjä.

LOPUKSI

Jos olet joutumassa tai jo joutunut vankilaan, ilmoittaudu Siviilipalvelusmiesliittoon (vuodesta 1987 alkaen Aseistakieltäytyjäliitto). Ilmoittautuminen on tärkeää monesta syystä:

- Moni pystyy enempään kuin yksi.
- Voit saada arvokasta apua.
- Ellei sinua pystyttäisikään auttamaan, kokemuksistasi on hyötyä tuleville vankilaan joutuville.
- Aseistakieltäytyjätilastot ovat puutteelliset siltä osin, e totaalkieltäytyjät eivät niistä näy. Siksi heistä on syytä pitää jonkinlaista "laskentaa". Muista että vaikka totaalkieltäytyminen ei näykään julkisissa tilastoissa, salaisissa kortistoissa totaalkieltäytyjät ovat taatusti tarkkaan rekisteröityinä.

VANKEINHOITOLAITOKSEN PUHELIN- JA OSOITE- LUETTELO

Olkeusministeriön vankeinhoito-osasto	90-736 133	PL 53, 00501 Helsinki 50
Vankeinhoiton koulutuskeskus	90-701 3033	PL 85, 00511 Helsinki 51
Helsingin keskusvankila	90-735 077	PL 40, 00551 Helsinki 55
Turun keskusvankila	921-302 444	PL 222, 20101 Turku 10
Konnunsuon keskusvankila	953-301 41	54190 Konnunsio
Kivisaaren avov. osasto		
Haminan työsiirtola	952-453 70	PL 40, 49400 Hamina
Sukevan keskusvankila	977-810 71	74345 Kalliosuo
Iskolan avov.osasto	810 25	
Juuan vankilaosasto	976-708 50	PL 26, 83901 Juuka
	708 51	
	708 52	
Riihimäen keskusvankila	914-320 51	PL 100, 11311 Riihimäki 31
	320 52	
Mäntsälän työsiirtola	915-812 74	PL 22, 04601 Mäntsälä
Pelson keskusvankila	981-607 110	92810 Pelsonsuo
	607 112	
	607 114	
	607 185	
Hämeenlinnan keskus- ja läänvankila	917-161 576	PL 181, 13101 Hämeenlinna 10
vankilaparantola	917-256 45	
Ojoisten työsiirtola	917-695 67	PL 212, 13101 Hämeenlinna 10
Parolan työsiirtola	917-207 443	PL 10, 13701 Parolannummi
Toijalan osasto	937-211 78	37800 Toijala
Keravan nuorisovankila	90-246 908	04200 Kerava
Järvenpään avov. osasto	90-283 731	04460 Nummenkylä
Helsingin lääninvankila	90-170 855	PL 160, 00161 Helsinki 16
Helsingin työsiirtola	90-829 2884	PL 36, 01531 Helsinki-Vantaa-Lentoas.
Suomenlinnan työsiirtola	90-668 419	Suomenlinna C 86, 00190 Helsinki 19
Tikkurilan työsiirtola	90-821 453	PL 32, 01531 Helsinki-Vantaa-Lentoas.
Turun lääninvankila	921-305 444	PL 212, 20101 Turku 10
Kastelholman työsiirtola	928-438 13	22520 Tosarby
Käyrän työsiirtola	921-869 100	21370 Käyrä
Ruskon työsiirtola	921-384 970	20360 Turku 36
Mikkeliin lääninvankila	955-369 011	PL 23, 50101 Mikkeli 10
Kuopion lääninvankila	971-114 451	PL 7, 70101 Kuopio 10
Olkeuspsykiatrian yksikkö	971-114 451	PL 303, 70101 Kuopio
Vaasan lääninvankila	961-121 422	PL 121, 65121 Vaasa 12
Oulun lääninvankila	981-229 644	PL 16, 90101 Oulu 10
Köyliön varavankila	939-543 101	27750 Yttälä
Huittisten varavankila	932-691 12	PL 50, 32701 Huittinen
Pirkkalan työsiirtola	931-697 222	33960 Pirkkala
Naarajärven varavankila	958-812 11	PL 1, 76851 Naarajärvi
	815 22	
Vankimielisairaala	921-301 500	PL 357, 20101 Turku 10

KURINPITO

Kurinpidoista on asetuksella annettu nykyistä tarkempia määräyksiä, koskien lähinnä kurinpi-toasioiden käsittelyä. Uutuutena kurinpitojärjestelmässä on rangaistun mahdollisuus saattaa työvoimaministeriön tarkastettavaksi oikaisupyyntö (viimeistään seitsemäntenä päivänä rangaistuksen tiedoksisaannista) laitoksessa annetusta kurinpitorangaistuksesta. Nykyäänhän ei laitoksen antamia kurinpitorangaistuksia kukaan varsianisesta kontrolloi, uudistuksen myötä työvoimaministeriön yleisestikin valvottava kurinpitovallan käyttöä.

Asetuksella on myös säädetty, että sen säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin ennen asetuksen voimaantuloa aloitettuun palvelukseen. Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka vanhan lain aikana hyväksytty sivari palvelee kuu-denkin lain aikana (1987-) niin hänen palveluksensa sisältö ym. muuttunevat muiden mukaan uuden systeemin mukaisiksi.

Soile Pohjonen

Tom Lindahl valittiin kevätiliittokokouksessa puheenjohtajaksi liitollemme. Hän oli ollut jo parisen vuotta varapuheenjohtaja, ja viime kesästä lähtien liiton palkkaama työntekijä. 'Siviilissä' hän opiskelee Helsingissä sosiologiaa ja filosofiaa.

-Minulla oli usko, että asiat kehittyvät helpommin, että on helpompi saada sivareille kunnollinen palvelus. Mutta siviilipalveluksen vastaiset asenteet ovat kovemmassa kuin luulin. Positiiviset aloitteet eivät mene niin helposti läpi. Ja tietenkään ei valtio olisi kyennyt ajamaan utta lakia ja asetusta läpi niin helposti, jos ihmiset olisivat vastustaneet sitä enemmän.

IHMISET JA ASEISTAKIELTÄYTYJÄT

-Asetus ja laki heijastavat katkosta ihmisten ajattelussa. Ihmiset hyväksyvät samat periaatteet kuin me aseistakiel-täytyjät. Ilman rauhaa ei voi olla hyvinvointia, rauhan säilyminen on kaikkein keskeisin edellytys mille tahansa kehitykselle jne. Mutta kummallinen katkos tapahtuu ajattelussa, kun sitten rauhan säilymisen edellytyksenä pidetään maanpuolustuksen voimistamista, 'turval-lisuuspolitiikan' hyväksymistä jne.

-Ajatellaan, että olemassaoleva maailma on ihmisille paras, 'aina se on tällaista ollut'. Minusta kyse on ajattelukatkoksesta, ei huomata, että tavoitteet ja tällaiset ajatukset ovat ristiriidassa. Toisaalta rauha monesti nähdään utopiana, niin kuin hyvä onkin, mutta ei toteuttamiskelpoisena utopiana. Minusta rauhaan ei päästä negatiivisin keinoin.

' KONKREETTISIA VAIHTOEHTOJA TARVITAAN '

-Vaikka toiminta utta lakia ja asetusta vastaan tulee radikaalisoitumaan, on Sivariliiton kyettävä esittämään uusia konkreettisia vaihtoehtoja. Kamppailun on niin sanotusti parannuttava "molemmilla rintamilla".

TAKAPAKKIA

-Me olemme menneet hetkellisesti taaksepäin, kun sivarilaki heikentyi. Se on samalla tehnyt homman paljon haasteellisemmaksi. Toisaalta meillä on nyt yli kymmenen tuhatta sivarin käynnyttä miestä, ja välillä tuntuu, että joka paikassa tulee vastaan sivareita. Se on jo niin suuri määrä ihmisiä, että sitä ei voi niin vain syrjäyttää yhteiskunnan ulkopuolelle, ja hyvin erilaisia ja erisyytiä kieltäytyneitä sivareita. Se on melkoinen pohja meidänkin työllemme.

-Lehdissäkään ei pyättyä nykyään enää kirjoittamaan ihan mitä tahansa siva-

reista. Sivarit eivät ole enää mitään mummonmurhaajia, ihmiset tuntevat sivaraita ja ovat ehkä tehneet työtä heidän kanssaan. Tottakai uskottomia ylilyöntejä tapahtuu vaikkapa maakuntalehdissä tai paikallislehdissä, mutta ei enää niin poskettomasti kuin ennen Korhoskeskustelua.

-Toisaalta sivarit voivat olla päinvastoin, kuin että heidät ajettaisiin yhteiskunnan ulkopuolelle, sen aktiivisia jäseniä. Yhteiskunta ei tarvitse niinkään paljon jees-miehiä kuin sellaisia, jotka ainakin kerran eivät ole uskoneet, mitä muut ovat ssnoneet, vaan ovat uskaltaneet ajatella ja toimia itse.

-Tähän liittyvät myös kysymykset vankilaan joutumisesta. Ei vankila ehkä ole hyvä korkeakoulu, mutta on selvä, että vankilassa ollut ihminen tietää jo jotakin tämän yhteiskunnan ja vallan mekanismeista. Itse vankilakin saattaa muuttua, jos sinne joutuu ihmisiä, jotka uskaltavat sielläkin asettaa kysymyksiä ja ovat valmiita toimintaan. Vankila on kyllä hyvä yhteenkuuluvaisuuden tuntee silppuri: kärsit yksin, samoin kuin sivarikin on yksittäisen ihmisen ja valtion suhde.

-Pitäisin selvänä, että vankilassa tulee tulevaisuudessa olemaan enemmän aseistakieltäytyjiä, joko sivaristakin kieltäytyjiä tai joistakin palvelustai koulutusjaksoista kiletäytyjiä ja sinne tuomittuja: Me liitossa tuemme tietenkin kaikkia aseistakieltäytyjiä, kieltäytyvät he sitten sivaristakin tai jostakin sen osasta.

UUSI LAKI JA ASETUS

Vanhan lain aikana aseistakieltäytyjällä oli mahdollisuus antaa positiivinen panoksensa yhteiskunnalle. Hän kykeni monesti tekemään jotain itsensä ja yhteiskunnan kannalta mielekästä työtä. Jos tällainen poistetaan, eli jos tehtävät ja koulutusjaksot ovat kehoja, korostuu aseistakieltäytyjien negatiivinen puoli: kieltäytytään myös siviiliyhteiskunnan antamista korvaavista tehtävistä.

-Aseistakieltäytyjät joutuvat asettumaan poikkitelein entistä enemmän yhteiskunnan sääöksiä, vaikei sinänsä ite yhteiskuntaa, vastaan. Tulee olemaan paljon enemmän hääsaköintiä, aseistakieltäytyjien asia tulee olemaan esillä, eikä sitä pystytäkään laksisemaan maton alle ennen kuin palvelus on hyvää. Tai, lopullisena tavoitteena on armeijan lakkauttaminen.

-Sanoista ollaan siirtymässä tai jo siirrytty tekoihin. Protestointeja, lakkoja, muita mielenosoituksia tulee olemaan entistä enemmän. Mutta samalla on haettava konkreettisia vaihtoehtoja. Eräs vaihtoehto olisi mahdollisuus suorittaa sivari ulkomailla, ja myös muualla kuin julkishallinnollisen yhteisön, siis lähinnä valtion tai kuntien, ulkopuolella.

-Suomen kaltaisista maista Italian, Hollannin ja Belgian sivareilla on mahdollisuus suorittaa palveluksensa kehitysmaissa, ja näiden lisäksi Saksan Liittotasavallan ja Ranskan sivarit voivat palvella missä tahansa maailmassa, ja myös muissa kuin valtion tehtävissä.

SUOMEEN SIVARI SAKSASTA

-Suomeen onkin melko varmasti tulossa ensi syksynä sivari Saksasta. Hän tulisi työskentelemään koko palvelusaikansa sivariliiton työntekijänä. Hänen työtätävänsä voisivat olla todella laajat, riippuen tietenkin hänen haluistaan ja osaamisestaan: hän voisi pitää luentoja ja alustuksia kouluissa esimerkiksi kielten ja historian tunneilla, puhua erilaisissa kansanopistoissa, kertoa maastaan ja toiminnastaan; hän voisi ottaa vastuulleen liiton kansainvälisten suhteitten hoitamisen yms.

-Rahat (asunnon, päivärahat) me saamme prosenttikeräyksellä, joka aloitetaan syksyllä.

-Ulkomaalaisen sivarin puuhailu Suomessa saattaa aiheuttaa joitakin terveitä konflikteja ihmisten mielissä: onko mielekkäämpää kiillottaa kivääriä vai oppia tuntemaan toisen maan ihmisiä ja heidän olojaan. Samalla voimme kyseenalaistaa sivarin valtiota palvelevaa luonnetta, hämmärrämme sitä, että sivari palvelee valtiota, sen sijaan että hän palvelisi suoraan ihmisiä ja heidän järjestöjään.

ASEISTAKIELTÄYTYJÄTOIMINNAN MERKITYKSESTÄ

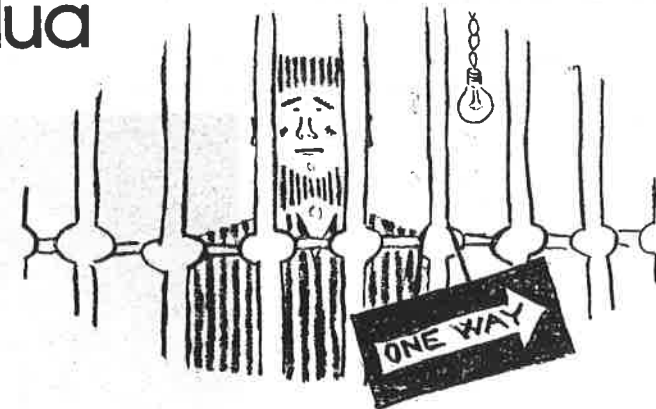
-Armeijalaitos kuuluu tärkeimpiin vaikuttajiin yhteiskunnassamme. On monta kertaa huomannut, että asiat, joiden parissa liittomme askaroi, eivät ole marginaali-ilmiöitä yhteiskunnan reunalla, vaan toisaalta heijastavat ja vaikuttavat yhteiskunnan koko kehitystä.

keskustelua

Vastine Nurmiselle

- Nurminen ja

totaalikieltäytyminen



Vastine Heikki Nurmisen kommenttiin YK-tiedotteeseen kirjoittamastani artikkelista. Puutuit Heikki artikkelini kahteen kohtaan, jotka irroitit kokonaan asiakokonaisuudesta. Mutta kuitenkin asiat, joista puhuit olivat tärkeitä.

Ensinnäkin huomautit, etteivät totaalikieltäytyjät mene vankilaan vaan heidät viedään sinne jos valtiolta vain kiinni saa. Tässä väitteessä olet osittain oikeassa mutta asetat kieltäytyksesi totaalikieltäytymisen suppeisiin rajoihin. Sinulle totaalikieltäytyjä on muuta kuin palveluksesta kieltäytyjä, hän kieltäytyy myös kaikesta yhteistoiminnasta viranomaisten kanssa, jotka edustavat pakkovaltaa käytettävää valtiota. Totaalikieltäytyjän määrittelet suhteessa palvelukseen ja kaikkeen siihen liittyviin seurauksiin.

Minä käytin sanaa totaalikieltäytyjä siinä mielessä että miten henkilö suhtautuu palveluksen suorittamiseen. Tämä onkin mielestäni suppein totaalikieltäytymisen määritelmä. Asevelvollinen voi tietysti kieltäytyä monesta muustakin asevelvollisuuteen liittyvästä seikasta kuten kaikesta asioimisesta sotilaiden kanssa. Kutsunnoista voi jäädä pois. Samoin sotilaiden kanssa asioimista välttävän tulisi mahdollisuuksien mukaan tehdä kieltäytyminen poliisille. Kaiken sotilailta tulevan postin voi palauttaa taikka heittää roskikseen jne.

Kieltäytymisen voi tehdä täydelliseksi "hiekkaa rattaisiin" -tyyliseksi toiminnaksi, jos totaalikieltäytymisen tulkitseen kuten sinä. Kieltäytyjä ikäänkuin unohtaa koko asevelvollisuuden ja sen välttämisestä seuraavat sanktiot. Jos viranomaiset yrittävät raahata totaalikieltäytyjää linnaan niin silloin hänen tulee johdonmukaisesti protestoida tuomiota, jonka saamista hän ei ymmärrä eikä hyväksy. Vastaan hangoittelua vankilassa voi sitten jatkaa monella tavalla: syömälakolla, työ-

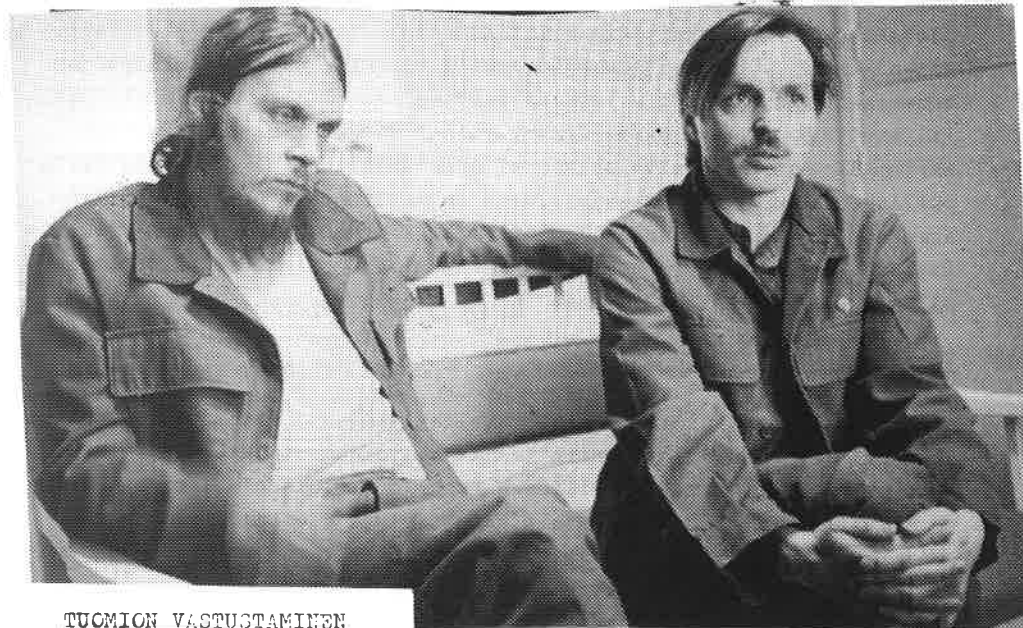
täkieltäytyemisellä, kieltäytymästä puhumasta, kävelemästä, jne. Äärimäinen vastarinnanmuoto on täydellinen tekemättömyys - on vain?



KIELTÄYTYJÄ ITSE PÄÄTTÄÄ

Haluaisin kuitenkin jättää kieltäytyjälle mahdollisuuden kutsua itseään totaalkieltäytyjäksi, vaikka hän ei tee itsestään "suurta kapulaa rattaisiin". Yhteistyöstä kieltäytymisen ja vastarinnan voi rajata hyvin monella tavalla ja annan tässä joitakin esimerkkejä. Gandhi ja Martin Luther King ovat aina painottaneet, että rangaistukseen tulee aina alistua ja se tulee kärsiä säädetyssä järjestyksessä. Annetun "moraalittoman ja väärän" rangaistuksen kärsiminen asettuu silloin pelkästään sen antamista vastaan. Nämä vanhat pierut ajattelivat, että kansalaisilla on oikeustaju, johon he voivat vedota suorittamalla rangaistuksen parhalla mahdollisella tavalla. Tähän täytyy tietysti liittää julkisuuden hallinta ja oman äänen kuuluville saaminen, Gandhi ja King osasivat tämän. Rangaistusta vastaan kapinoiminen ei kohdistu protestia oikeaan paikkaan, jos siviiliviranomaiset joutuvat tämän takia tekemään lisää työtä taikka joutuvat muuten ikäviin tilanteisiin. Oikeasta teosta heidän mukaansa ei tulisi antaa lainkaan rangaistusta vaan tuomio on skandaali! Tuomion kärsimisellä he yrittävät herättää kansalaisten oikeustajun. Tätä voisi myös kutsua "vaikeuksien kautta voitto" - linjaksi. Suomessa jehovan todistajat ovat kärsineet vuosia vankiloissa ja nyt heidät vapautettiin kokonaan asevelvollisuuden suorittamisesta. Näin on käynyt monessa muussa Euroopan maassakin.

Toisaalta voidaan aivan oikeutetusti kysyä, että miksi aseistakieltäytyjän sitten tulisi hyväksyä tuomionsa. Luulen, että suurimmalle osalta kieltäytyjistä pulma on pikemmin käytäntöön liittyvä kuin teoreettinen. Miten suhteuttaa oman ajattelunsa toimintaan? Ajattelun ja toiminnan tulisi tietysti olla yhteneväiset mutta Gandhi ja King tekivät toiminnastaan yhteiskunnallista ja pyrkivät vetoamaan muihin ihmisiin. He alistivat itsensä ja tuomionsa asialle, jota ajoivat. Tuomion kärsiminen oli viesti muille (ekspresiivinen teko). Jos jää ainoastaan tarkastelemaan omaan suhdettaan rangaistukseen, niin sitä tuskin voi hyväksyä oikeutettuna. Tälläkin hetkellä on vankilassa kaksi kieltäytyjää, jotka ovat istuneet hiljaa tuomiota kärsien. Kapinaan nouseminen edellyttää asialle omistautumista, itsensä kasvattamista ja valmistamista kohtaamaan tuleva rangaistus ja sermoistaminen. Kaikki eivät halua kuluttaa nuoruutta asevelvollisuutta kansaa tappeluun. Tämä on tietysti ihan luonnollista mutta se ei kuitenkaan muuta tilannetta miksikään. Ongelma: asevelvollisuus on ja pysyy.



TUOMION VASTUSTAMINEN

Jos lähtee toiminnassaan siitä, että asevelvollisuutta tulee vastustaa niin silloin on myös johdonmukasta kieltäytyä tuomion suorittamisesta. Lassi Kurittu ja Esa Yritys tekivät juuri tällä tavalla. Esa tosin itse käveli poliisiautoon ja autosta vankilaan, mutta kuitenkin.

Esä asettui vastustamaan tuomiotaan ryhtymällä syömälakkoon jo kotonaan ennen vankilaan kuljetustaan. Lassi taasen vasta pidätetyksi tultuaan. Esä voisi kuvata gandhilaiseksi, koska hänen protestinsa noudatteli aikalailla samoja linjoja kuin Gandhi käytti aikoinaan. Meno vankilaan ja siellä aloitettu syömälakko kuuluivat Gandhin vakio-tapaa painostaa päättäjiä. Gandhi tosin erosi yhdessä oleellisessa kohdin suomalaisista syömälakkolaisista, sillä hän ei koskaan suoranaisesti puhunut omasta tuomiostaan mitään vaan lakko oli yleinen painostuskeino politiikassa. Gandhi vapautettiin usein lakkojen takia, koska englantilaiset eivät uskaltaneet ottaa vastuuta seura-uksista, jos Gandhille olisi käynyt hullusti. Lassi Kurittu meni vielä pitemmälle vastaanhangoittelessaan, sillä hän ei suostunut oikeastaan tekemään mitään. Poliisit saivat kantaa hänet kotoota poliisiautoon (tuttu valokuvista), poliisiautosta poliisiasemalle, asemalla ei hän suostunut antamaan henkilötietojaan, lopetti myös syömisen, vankilassa taasen kieltäytyi kertomasta nimeään, josta rangaistiin yksittäissellillä, ei suostunut työhön jne. Vartioiden kanssa Lassi sentään puhui mutta kaikkien muiden toimintojen tekemisen Lassi lopetti. Vankien vaatteet Lassilla ja Esalla oli päällä. Arnt Pekurinen, jonka kieltäytyminen sai aikaan 1931 säädetyn ensimmäisen siviilipalveluslain ei edes suostunut pukemaan vaatteita päällensä, joita hänelle vankilassa tarjottiin. Ne nimittäin olivat armeijan kutimia. Pekurisella kuului olleen ennätys asepuvun riisumisessa kun ne olivathänen päälle väkisin laitettu. Arnt ei kuitenkaan ollut syömälakossa.

VALIKOIMAN RAJATTOMUUS

Kieltäytyjä itse kuitenkin mihin kieltäytymisensä rajat vetää. Kaikki kuitenkin on mahdollista, niin pelkkä palveluksesta kieltäytyminen kuin sen lisäksi aina täydelliseen "kapula rattaissa"- linjaan. Näissä kaikissa vaihtoehdoissa aseistakieltäytyjä (totaalikieltäytyjä) kuitenkin toimii vain passiivisesti suhteessa viranomaisiin. Toinen vaihtoehto on asettua aktivismin tielle, jota esimerkiksi maasta karkaaminen taikka täytöntöönpanoa piileskely tarkoittaisi. Mielikuvitus-ta käyttämällä tietysti voi keksiä mitä erilaisempia toimintatapoja. En kuitenkaan uskaltasi lähteä rajaamaan ja hyväksymään mitään yksittäistä tapaa ainoana oikeana tapana. Sallittakoon totaalikieltäytyjä nimen käyttö kaikista palveluksesta kieltäytyjistä siihen katso-matta, että mitä he tekevät sen jälkeen.

Tom Lindahl

Hyvä Sivarin toimitus,

Sivariliiton linjaa jo jonkin aikaa huolestuneena seuranneena haluaisin julkituoda oman henkilökohtaisen mielipiteeni asiasta, sillä olinhan siellä minäkin.

Liittomme virallinen linja (Sivarin sisällöstä päätellen) tuntuu olevan totaali-kieltäytymiseen suositteluva. Muutenkin kaikenkattava "pyllylistys"-henki erehtymättömyyksineen tuntuu olevan vallalla, jos lehti siis edustaa johtomme linjaa. En pysty hyväksymään/ymmärtämään tätä, sillä maassamme on edelleen lukemattomia tärkeitä työtehtäviä, joita ei voida hoitaa ilman sivarien ilmaista (ja niin arvokasta) työpanosta.

Erittäin arveluttavalta kuulostaa totaali- ym. -kieltäytymisen puolustaminen mm. ensiapukoulutuksen militaristisuudella ja sodan jälkien paikkailulla. Jos joku keksii eettisiä tai moraalisia syitä kieltäytyä ansiavun annosta, uskon hänen pettävänsä itseään. Mielestäni EA-kurssin tulisi kuulua yleissivistykseen.

Outo suuntaus on myös palokuntatyöskentelystä kieltäytyminen. Kaikki kunnia ammatitaitoisille "brankkareille", mutta esimerkiksi Helsinki-Vantaan lentoasemalla on työ-

tehtävät ja työjako järjestetty kaikkia osapuolia tyydyttävällä tavalla. Mahdolliset liitännät sotalaitokseen kuvitteelliseen kriisiin jouduttaessa ovat kaukaa haettu-ja. Useimpien palveluspaikkojen toimenkuva muuttuu kriisiaikana ja valjastetaan yleishyödyllisiin tarkoituksiin (jälkien paikkailuun).

Pahimmalta uutta lakia tutkailtaessa tuntuu kohtuuton pidennys. Se on sekä taloudellisesti että inhimillisesti monille liian kova hinta menetetyinä opiskelu/työvuotena. Henkilökohtaisesti menetin yli 2 vuotta byrokratian (esikunta, ATL, työvoimaministeriö) rattaissa ennen palvelukseen astumista. Olin sin mielelläni vaihtanut tuonkin ajan 4 kuukauden yli-palvelukseen. Neljä kuukautta on myös halpa hinta ATL:n mielivaltaisuuksien poistosta.

Pahalta uudessa siviilipalvelusjärjestelmässä kuulostaa ns. peruskoulutusjakso, jonka maanpuolustushenkistä sisältöä pidetään selviönä, vaikkei kukaan tiedä siitä mitään tarkkaan. Nyt, kun esitys menee läpi, tulisi kiinnittää huomiota tuon koulutusjakson sisältöön. Kellään ei luulisi olevan mitään sitä vastaan, jos sivarin peruskoulutukseen

kuuluisi pasifismin historiaa, rauhankasvatusta, kehitysapuasiaa, EA-koulutusta, väkivallattoman vastarinnan perusteet jne (vert. Liinamaan-komitean ehdotus (toim. huom.: sivarin tulee tukea maanpuolustusta)). Sisällöstä saataisiin kitketyksi kaikki militarismi, jos työhön ryhdyttäisiin nykyisellä innokkuudella.

Outoa on myös Sivarin harjoittama juttupolitiikka. Surkeille valituksille löytyy nähtävästi aina julkaisutilaa. Onko yksikään sivari tyytyväinen työ/palveluspaikkaansa. Harvapa voi täysin tyytyväinen ollakaan, mutta jos eivät esimerkiksi palo-opistolaiset löydä mitään myönteistä palveluspaikastaan, jota on yleisesti pidetty suhteellisen hyvänä paikkana, on jossain kyllä vikaa.

Jo saavutettujen etujen puolesta tulee tietysti taistella, mutta hitunen realismia ei lie pahitteeksi tässäkin informaatioidossa.

Entisille, nykyisille ja tuleville aseettomille rauhan-työntekijöille hyvää jatkoa loputtomssa työssä ihmisen ja isänmaan puolesta
Helsinki-Vantaan lentoaseman orniresirviläinen (toim.huom.: lintumies)
Esa Aaltonen

SVENSK RESUME

Förbundet byter namn

Den 22-23.3 höll Civiltjänstgörarförbundet sitt vårmöte i Jvaskylä. På mötet renoverades förbundets stadgar så att de bättre motsvarar den situation som uppstår i och med den nya lagen. Förbundet byter namn till Vapenvägrarförbundet den 1.1 1987. I stadgarna ersattes på de flesta ställena orden civiltjänst,-/görare med vapenvägran,-vägrare. På detta sätt vill förbundet poängtera att det att man vägrar vapen inte nödvändigtvis är det samma som att söka civiltjänst. Det finns andra alternativ: Totalvägran, landsflykt, total befrielse ...

För belgiska, franska och västtyska civiltjänstgörare är det möjligt att utföra sin civiltjänst utomlands. På förbundsmötet diskuterades möjligheten att få utländska civiltjänstgörare t.ex. till någon fredsorganisation i Finland.

Landsomfattande strejk

På förbundsmötet beslöts att man försöker organisera en landsomfattande civiltjänstgörarstrejk vid årsskiftet, i samband med att den nya civiltjänstlagen träder i kraft. Alla som är intresserade av denna idé bedes genast ta kontakt med förbundets kansli.

Ny styrelse, ny ordförande

På mötet valdes som vanligt nya styrelse medlemmar. Hälften av styrelsen väljs ju på våren och hälften på hösten. Styrelsemedlemmarnas mandatperiod är ett år. Följande personer valdes in i styrelsen: Tom Lindahl (Helsingfors), Jouko Väänänen (Hfors), Janne Kejo (Åbo), Thomas Hackman (Hfors), Jukka Viitanen (Hfors), Jari Virtanen (Åbo) och Keijo Lehto (Jvaskylä).

I styrelsen fortsätter (valda hösten -85): Esa Yritys (Kit-tilä), Ilmari Leppihalme (Uleåborg), Juha Tuomikoski (Jvaskylä), Joakim Lybeck (Hfors), Kimmo Hotulainen (Lojo) och Vexi Virtanen (Vanda). Den nya styrelsen sammanträdde genast efter förbundsmötet och valde Tom Lindahl till ny ordförande för förbundet. Till vice ordf. valdes Jouko Väänänen och till sekreterare Thomas Hackman.

Konkreta alternativ

I en intervju gjord av Juha Sointu poängterar ordf. Tom Lindahl vikten av att förbundet inte enbart sysslar med motstånd, utan även söker efter och erbjuder konkreta alternativ. Bl.a. strävar förbundet till en internationalisering av civiltjänsten, dvs. att t.ex. finländska civare skulle kunna tjänstgöra i andra länder, t.ex. i fredsorganisationer och inom u-landshjälpen. Civiltjänstgörarförbundet kommer själv att försöka få en väst-tysk civiltjänstgörare till sitt kansli. För att bekosta detta planeras en procentinsamling fr.o.m. hösten.

Ny verksamhetsledare

Den 15 maj fick förbundet en ny verksamhetsledare, jur.kand. Pentti Eloranta från Åbo. Pentti ersätter Jukka Viitanen och Tom Lindahl, vilka delat på arbetet det senaste året. Som ett av sina mål har Pentti uppsatt att få kontakt med och engagera förbundets medlemmar. Ett mål på längre sikt är att göra vapenvägran till ett fullt accepterat alternativ, och inte enbart en marginell företeelse. Pentti betonar att medlemmarna bör vara aktiva, upprätthålla kontakten med förbundets kansli och ge kritik om de tycker att något är fel.

Rep-övningar och utbildning

Den 30.4 (på Valborgsmässoaftonen) godkände regeringen förordningen till den nya civiltjänstlagen. Förordningen fortsätter i samma stil som lagen, vilket inte är att undra på, eftersom Försvarsministeriet gjort båda. Den nya förordningen utlovar repetitionsövningar och en utbildningsperiod för civiltjänstgörarna. Utbildningen ges i början av tjänstgöringen (2 mån.) och kommer till största delen att ske i folkhögskolor, vilket kan anses som positivt. I övrigt fortsätter förordningen på samma linje som lagen, dvs. man vill göra civiltjänsten så lik armén som möjligt.

Civiltjänstgörare i strejk på flygfält

Under tjänstemannastrejken uppstod en arbetskonflikt mellan civiltjänstgörarna och Luftfartstyrelsen på Helsingfors-Vanda flygfält. Luftfartstyrelsen planerade att öppna fältet för persontrafik (vilket man också gjorde) med hjälp av strejkbrytare, i stället för de strejkande brandmännen, och civiltjänstgörarna. Detta satte sig civiltjänstgörarna emot, eftersom de ansåg att de inte hade tillräcklig utbildning för att ansvara för flygsäkerheten. Dessutom förbjuder Arbetskraftsministeriets direktiv att utnyttja civiltjänstgörare som strejkbrytare. Till råga på allt framgick det att civiltjänstgörarna hade 16 timmar längre arbetsvecka (56 h mot 40 h) än de enligt Arbetskraftsministeriets bestämmelser borde ha. Saken förbättrades inte av att flygplatsen över huvud taget är olämplig som tjänstgöringsplats. Eftersom luftfartstyrelsen vägrade rätta sig efter bestämmel-

serna beslöt civiltjänstgörarna att gå i en tre dagars strejk. Resultatet av strejken blev, förutom stor uppståndelse ("inte kan ju civiltjänstgörare strejka, tänk om beväringarna skulle..."), att Luftfartstyrelsens lovade kontrollera arbetstiden, och senare, när flygfältet öppnades, försäkrade (muntligt) att civiltjänstgörarna inte används som strejkbrytare. Civarna bestraffades med en varning. Dessutom hamnade några av dem i städarbete utomhus, när de återvände till jobbet (Luftfartstyrelsens "hämd"). I samband med strejken i Vanda gick även ett tiotal civile vid Jvaskylä flygfält i solidaritetsstrejk.

De strejkande fick ingen dagpenning för den tid de var i strejk. Civ.tj.g.förbundet har beslutat att betala den dagpenning de förlorade. Om du vill understöda de som gick i strejk, kan du betala in i en lämplig summa med det postgirokont, som finns i tidningen. Med kortet kan du även betala din medlemsavgift, om du glömt att göra det.

Topp möte i Uleåborg

Den 13-15.6 håller den obundna fredsrorelsen (Finlands Fredsförbund, De Hundras Kommitté m.fl.) ett "Topp möte" i Uleåborg. Programmet för mötet finns inne i tidningen. Välkommen!

Thomas Hackman

PÄÄKAUPUNGIN PAIKALLISTOIMINTAA

Huhtikuussa vietettiin Helsingissä kahdet hurjat kevätpirskeet. Asialla olivat Sivariseuratiistaina 8. päivänä Rappiokarnevaaleillaan ja SoRa 19. päivänä Suuren Siviilipassijuhlan merkeissä.

Meininki ei kummassakaan tilaisuudessa ollut turhan ryppyosaista: rokki-musiikkia soitettiin häpeilemättä ja virvokkeita nautittiin itse kunkin virvoituksiksi. Siviilipassijuhlassa kuultiin lisäksi jatsimusiikkia, vaikkei peltikorvainen sitä heti huomannutkaan.

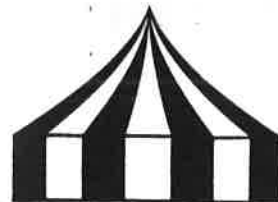
Siviilipassijuhlan juhlallinen nimi johtuu tietenkin siitä, että juhlassa entisille sotilaspassin haltijoille (ja muillekin SoRa-ihmisille) jaettiin uudet suomalaiset siviilipassit.

Rappiokarnevaalien nimi puolestaan tulee Tai miksi manata esiin synkkiä mielikuvia! Konsensus-Suomi kaipaa jo muutakin kuin rappiota ja "tervetä" itsekkyyttä. Hymyllään kun tavataan.

Tavata voimme vaikka TIISTAINA 3.6. KLO 19 alkaen Helsingin Tervasaareissa, jossa Sivariseurajan jäsenet ja hallitus kokoontuvat juttelemaan ym. Seuran syntymäpäivien merkeissä. Myös kuokkavierat ovat tervetulleita.

Tervasaareen pääsee uimalla tai kävellen Liisankadun rannanpuoleisesta päästä alkavaa pengertä pitkin.

HUIPPU KOKOUS



Oulu 13-15.6-86

TYÖRYHMÄT

- Tähtien sota, Eureka ja Markku Tattari ja Tiina Hallman, Suomi**
Sadankomitea, Rauhanasema, Veturitori 00520 Helsinki; pt. 90-141 336, pk. 90-447 257
- Teknologian poliittisuus**
Thomas Wallgren, Tähtitormink. 6 C 38 00140 Helsinki; pt. 90-192 4256, pk. 90-637 918
- Suomalainen militarismi**
* naiset ja sotalaivos Soma Rytönen, Sammonkatu 7 A 5, 00100 Helsinki; p. 90-444 087
* kriisilait, kriisivalmistelut Jaakko Ellisari, Ratatie 4 B 16, 01300 Vantaa, pt. 90-732 3631, pk. 90-837 661
* uusi puolustusoppi Folke Sundman, KePa, Fredrikink. 63 B 00100 Helsinki
* henkinen maanpuolustus YDIN, Esa Aallas, Rauhanasema, Veturitori 00520 Helsinki; pt. 90-144 991, pk. 90-373 205
- Kehitysmat, kansalaistoiminta ja maailmankuva**
Timo Kaartinen, Töölönk. 36 B 46, 00260 Helsinki; p. 90-493 643
Johanna Suurpää, Rauhanliitto, Rauhanasema, Veturitori 00520 Helsinki; pt. 90-141 314
- Naispolitiikka**
Maiju Kaajakari, Inkoonk. 1 00520 Helsinki; p. 90 719 109
- Siviilivastarinta**
Juha Tuomikoski, TNT 9 C 803, 40740 Jyväskylä; p. 941-252 211/2496
- Kasvatus ja koulutus**
Ilpo Helén, Rauhanliitto, Rauhanasema, Veturitori 00520 Helsinki; pt. 90-141 336, pk. 90-694 5708
Riitta Wahlström, Jyväskylän yliopisto, psykologian laitos, 40100 Jyväskylä; pt. 941-292 148
- * raubankasvatus
- Rauhantutkimus ja rauhanliike**
Lauri Siitonen, Hämeent. 152 E 117 00560 Helsinki; p. 90-4027 418
- Kieli militarismin välineenä**
Tampereen sadankomitea, Juha Piukkala, Paasikivent. 8 A 333230 Tampere; p. 931-124 849
- Arkkitehtuuri ja ihmiskäsitys**
Merja Heino, Iso maantie 1 A 02770 Espoo; pk. 90-805 6953, pt. 90-639 814 pt. 90-651 620
- Elokuvatapahtuma**
Oulun elokuvakeskus, Jukka Rossi, Rantakatu 30 90120 Oulu; pt. 981-227 073

Yhteiskuljetus Helsingistä Oulun Huippu Kokoukseen (ja takaisin)

Bussilla, hinta n.100-150 mk

lähtö: torstaina 12.3. klo 23 Rauhanasemalta (Itä-Pasilassa, lähellä Pasilan asemaa, Valtion virastotalon ja uuden kaupungin-kirjaston välissä)

paluu: välittömästi Huippu Kokouksen päättymisen jälkeen sunnuntaina, perillä Helsingissä puolen yön kieppeillä.

Ilmoittautumiset: Sadankomitea, p. 141 336

HUOM! Ennakoilmoittautuminen yhteiskuljetukseen on pakollinen.

OHJELMARUNKO

- Perjantai**
klo 8 - orientaatiota, ilmoittautumista, matkapölyjen pyyhkimistä työryhmät avajaiset illallinen
klo 13 illalla illanvietto
klo 17
klo 18.30 illalla illanvietto
- Lauantai**
klo 8 aamiainen
klo 9 - työryhmät
klo 13 lounas
klo 14 työryhmät
klo 18 illallinen
illalla Estelle-iltamat
- Sunnuntai**
klo 8 aamiainen
klo 9 - työryhmät
klo 13 lounas
klo 14 päättäjäiset

HUOM! Työryhmillä on omat aikataulunsa, eivätkä kaikki työryhmät työskentele koko tapahtuman ajan. Tarkoista työskentelyajoista saat tietää viimeistään ilmoittautumispaikassasi.

ILMOITTAUTUMINEN

Aloita Huippu Kokoukseen osallistumisesi ilmoittautamalla perjantaina 8-11 Teuvo Pakkalan koululla, Teuvo Pakkalan katu 17, tai sen jälkeen perjantaina sekä lauantaina ja sunnuntaina Pohjankartanossa, Kollantie 2.

Ilmoittautuessasi voit maksaa osallistumismaksusi (jos et ole tehnyt sitä etukäteen) ja majoittumismaksusi (jos et sitäkään ole tehnyt etukäteen).

Saat osallistumistunnukse jonka turvin ovet aukeavat kokous- ja majoituspaikoilla. Tiedot työryhmien työskentelyajoista ja -paikoista saavarmimmin ja tarkimmin ilmoittautumispaikalta. Työryhmät kokoontuvat Pohjankartanossa. Elokuvatapahtuma pidetään Oulun kaupunginkirjasto-Teuvo Pakkala -salissa, Kollantienväylä 2.



NIITÄ NÄITÄ - NIITÄ NÄITÄ

VAPAITA PAIKKOJA

Nokan sairaalan (mielisairaala) hoito- ja konealan palveluspaikat vapautuvat elokuussa. Tämän 5 km:n päässä Forssasta sijaitsevan laitoksen nykyiset sivarit kuulemma keuhuvat paikkaa. Soita: talouspäällikkö Tapio Talikainen, 916-22500.

VAIHTOEHTOISET KELTAISET SIVUT

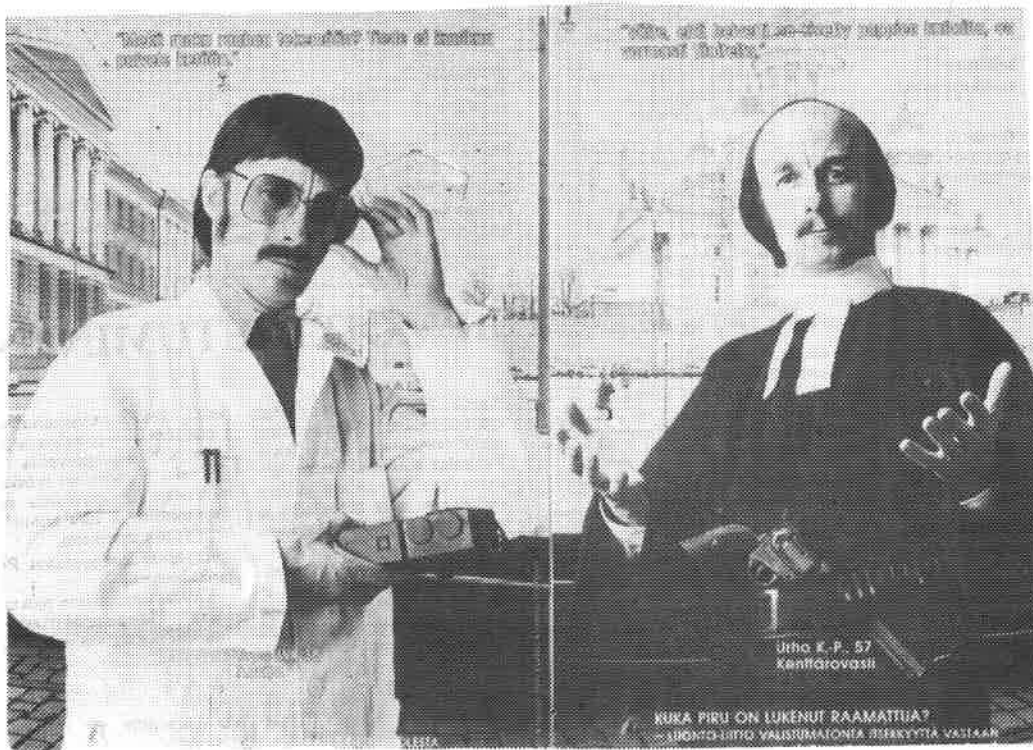
Ruohonjuuri Oy:ltä on ilmestymässä Vaihtoehtoisten yritysten luettelo VAIHTOEHTO-KATALOGI, jota voi kysellä Ruohonjuuresta, 5.linja 4, 00530 Helsinki.

SEURAAVA SIVARI

toimituskunta kaipaa seuraavaan Sivariin juttuja. Kirjoita mitä mieleen tulee niin me julkaisemme mitä sattuu. Mistään jutusta ei makseta mitään. Kirjoitukset, jotka käsittelevät aseistakieltäytymisen ja uskonnon välistä suhdetta ovat erityisen tervetulleita. Kirkko ja asevarustelu on seuraavan numeron teema. Joten kynät ja näyttöpäätteet työhön! Palauta kirjoituksesi heinäkuun loppuun mennessä.

toimituskunta

TILAA alla oleva julistesarja liitosta 25:- + postitus.



NIITÄ NÄITÄ - NIITÄ NÄITÄ

SOLIDAARISUUTTA SVEITSIN ASEISTAKIELTÄYTYJILLE

Sveitsi alkaa olla ainoita valtioita Länsi-Euroopassa, missä kansalaisilla ei ole oikeutta aseistakieltäytymiseen. Siviilipalvelus on tuntematon vaihtoehto. Maassa on kuitenkin vuosittain yhtä paljon aseistakieltäytyjiä kuin meillä sivareita. Heidän tiensä kulkee linnaan.

Olemme saaneet muutamien tällä hetkellä vankilassa olevien sveitsiläisten kieltäytyjien osoitteita. Solidaarisuusviestejä voi siis lähettää seuraaville:

Thomas Allseits, Strafanstalt Oberschöngrun, 4500 Solothurn (12 kk:n tuomio alkoi 2.9.1986)

Peter Gerber, Anstalten von St.Johansen, 2525 Le Landeron (13 kk:n tuomio alkoi 19.9.1986).



Osta vielä kun julisteella on käyttöä! Kuuluisa ja hävyttömän hauska Suomineito. Tilaa liitosta 20:- + postikulut.



KIRJAT

- END? Euroopan ydinsota vai ydinaseriisunta? (Toim. Mikael Böök ja Leevi Lehto) 10,-
- Kylmän sodan tuolla puolen, E.P.Thompsonin tekstejä (toim. Carl-Erik Skarp).... 20,-
- Isänmaan ja ihmisen puolesta (Linkolan pamfletti).... 10,-
- Rauha maan päällä — UNESCON antologia..... 40,-
- Gandhi — kirjoituksia (toim. Eila Salomaa ja Jukka Viitaniemi)..... 30,-
- Atomisota vai rauha — maailma Albert Einsteinin silmin (toim. Eva Isaksson)..... 20,-
- Säteily ja ydinsota (SIPRI)..... 30,-
- Viimeinen epidemia (toim. Ruth Adams ja Susan Cullen)..... 30,-
- Hiroshiman lapset..... 30,-
- Lapsi ja sota (toim. Marianne Kahnert, David Pitt ja Ilkka Taipale)..... 40,-
- Rauhan lapset (Vappu Taipale)..... 35,-
- Växa till fred (Vappu Taipale)..... 40,-
- Voi hyvin tyttö pieni (Javén-Johansson)..... 30,-
- Mitä voimme tehdä — mielipiteitä rauhankasvatuksesta..... 15,-
- Mitä voimme tehdä — aamunavauksia..... 15,-
- Morgonsamlingar för fred..... 30,-
- Suomen asevientä. Rauhanliiton työryhmäraportti.... 30,-
- Asekauppa ja kehitys (toim. Unto Vesa)..... 20,-
- Rauhanlauluja I (toim. Merja Hurri)..... 50,-
- Rauhanlauluja II (toim. Merja Hurri)..... 50,-
- Rauhanlauluja I ja II..... 75,-

ASEIDENRIISUNTAVIHKOT

- Vihkot n:o 1-24 yht..... 100,-
- n:o 22 Maailman sosiaali- ja sotilasmenot..... 20,-
- n:o 23 Hibakushat kertovat..... 20,-
- n:o 24 Unilateralismi (Vilho Harle)..... 15,-

- Rauhan laboratoriot (Eva Isaksson)..... 30,-
- Sota avaruudessa (Eva Isaksson)..... 30,-
- Uskonnonvapaus ja asevelvollisuus (Jukka Hautaviita)..... 15,-
- UNICEF: Maailman lasten tila (Lääkärien sosiaalinen vastuu ry)..... 20,-
- Teitä rauhaan — Luottamusryhmän esittely ja tekstejä (Uudistuva Ihmiskunta)..... 20,-

- 100 kysymystä rauhasta (Göran von Bonsdorff)..... 30,-
- 100 frågor om fred (Göran von Bonsdorff)..... 35,-
- Åland — Självstyrt demilitariserat område..... 15,-

POSTIKORTIT

- Peace on earth, 1-osainen... 2,-
- " " " 2-osainen... 3,-
- Hiroshiman kirsikka-kortti
 - 1-osainen..... 2,-
 - 2-osainen..... 3,-
- Maapallo (siteisiin kääritty maapallo) Lääkärien sosiaalinen vastuu-järjestön kortti
 - 1-osainen..... 3,-
 - 2-osainen..... 3,-
- Children and war
- Henrik Tikkasen piirros..... 2,-
- Sadankomitean postikorttisarja 5 kpl..... 10,-
- Kortit erikseen:
 - Rauhanlippu..... 2,-
 - Tiimalasi..... 2,-
 - Itsensäpaljastus..... 2,-
 - Suomen lippu (rauhanmerkki keskellä)..... 2,-
 - Itkevä klovni, koko 15 x 21sm..... 4,-

RINTAMERKIT

- Rauhanmerkki, neula läpimitta 14 mm 7,-
- Rauhanmerkki, nappi läpimitta 25 mm..... 3,-
- Aseeton maailma — Suomi voi aloittaa nappi, läpimitta 37 mm 3,-
- Katkaistu kivääri hakakiinnitys 7,-
- Suomi rauhan edelläkävijäksi 5,-
- Rauhanasema nappi..... 5,-

JULISTEET

- Tuulen viemää - juliste, koko 60 x 42 cm 15,-
- "Mies tappaa — nainen synnyttää" nelivärijuliste, koko 70 x 95 cm 15,-
- Ratsupatsas -juliste,..... 10,-
- Pikkuisen epäsoot. tasapaino,..... 10,-
- Cova Colaus,..... 10,-

MUUTA

- Kirjeensulkijamerkit (arkissa 50 merkkiä)..... 5,-
- Siviilipalvelutarra..... 1,-
- Helsingin Sadankomitean tarra, 5 eril..... 1,-/kpl

Lähettykset toimitetaan postiennakolla. Tilattaessa isompia eriä myyntiin on laskutus jälkikäteen.

Tilaa ylle merkitsemäni tuotteet.

Nimi.....

Osoite.....



Tilaa liitosta 25 mk;

SIVIILIPALVELUMIESLIITON ALUEYHDISTYKSET JA YHTEYSHENKILÖT
CIVILTJÄNSTGÖRARFÖRBUNDETS LOKALAVDELNINGAR OCH KONTAKTMÄN

SIVIILIPALVELUMIESLIITON ALUEYHDISTYKSET JA YHTEYSHENKILÖT
CIVILTJÄNSTGÖRARFÖRBUNDETS LOKALAVDELNINGAR OCH KONTAKTMÄN

SIVIILIPALVELUMIESLIITON ALUEYHDISTYKSET JA YHTEYSHENKILÖT
CIVILTJÄNSTGÖRARFÖRBUNDETS LOKALAVDELNINGAR OCH KONTAKTMÄN

- ESPOO: Björn Hemming, Teekkarisivarit, Aleksis Kivenkatu 38 B 113, 00510 Helsinki, puh. 90-7535308 (k).
- HEINOLA: Henrik Hausen, PPA 1, Paistjärven koulu, 18300 Heinola kk, puh. 910-81710.
- HÄMEENLINNA: Harri Laine, Jaakonkatu 44 A 6, puh. 917-63616 (k), 917-202331 (t).
- IISALMI: Taisto Immonen, puh. 977-24811.
- JOENSUU: Osmo Karttunen, POKSI, 80850 Paihola, puh. 973-7311537 (k), 973-84351/282 (t).
- KAJAANI: Matti Karjalainen, KAKS N 98, 87140 Kajaani, puh. 986-25611/391 (k):
- JYVÄSKYLÄ: Juha Tuomikoski, JYSSI, TNT 9 C 803, 40740 Jyväskylä, puh. 941-252211 (k).
- KEMI-TORNIO: Jari Veittikoski, Sulkatie 15 N 59, 94830 Kemi, puh. 980-812322 (k).
- KOKKOLA: Jukka Vuorinen, Kannuksentie 52, 69100 Kannus, puh. 968-70864 (k).
- KOTKA: Heikki Pennanen, Metsämiehentie 13, 48400 Kotka.
- KUOPIO: Pekka Blomster, Savon Sivarit, Juontotie 3 G 42, 70150 Kuopio.
- LAHTI: Hendry Hakola, Eteläinen Liipolantie 1 B 61, 15500 Lahti, puh. 918-515265 (k).
- LOHJA: Kimmo Hotulainen, Peter Forströmintie 1, 08700 Virkkala, puh. 912-43397.
- MIKKELI: Petri Puhakka, Porrassalmenkatu 34 A 5, 50100 Mikkeli, puh. 955-14191/128 (t).
- OULU: Jorma Saanio, Välskylä 4 B 23, 90100 Oulu, puh. 981-223833.
- PIETARSAARI: Sture Sunabacka, Pietarinpuisto 5 B, 68600 Pietarsaari, puh. 967-16201.
- PORVOO: Petteri Saario, 07280 Ilola, puh. 915-26791 (k), 915-149724 (t).
- RAAHE: Heikki Kiihkoski, Pyymäki 2, 92100 Raahe.
- ROVANIEMI: Pentti Kursola, Kolpeneentie 19 b 23, 96440 Rovaniemi.
- SATAKUNTA: Vesa Penttilä, Harjavallan sairaala, Asuntola, Siviilipalvelusmiehet, 29200 Harjavalta, puh. 939-742600/256 (k):
- SAVONLINNA: Paavo PUTUS, Kuninkaankartanonatie 4 B 3, 57100 Savonlinna, puh. 957-13006 (k).
- TAMPERE: Markku Juusola, Näsilinnankatu 11 B 25, 33210 Tampere, puh. 931-125358.
- TURKU: Tapani Ranta, Kellonsoittajankatu 3-7 E 118, 20500 Turku, puh. 921-27540 (k); päivystys keskiviikkoisin klo 17-20 Eskelinkatu 3 kolmas kerros.
- VAASA: Jukka Hyönä, Mustasaaren sairaala, 65380 Vaasa, puh. 961-267648 (t), puh. 961-234549 (k).
- VANTAA: Vexi Virtanen, Pakkalantie 26, 01530 Vantaa, puh. 90-8701107 (k).
- VARKAUS: Vesa Räsänen, Kauppakatu 11 B 21, 78200 Varkaus puh. 972-27503.

Ellei vastaanottajaa
tavoiteta, palutetaan
Siviilipalvelusmies-
liittoon, Rauhanasema,
Verutitori, Helsinki 52

TAO-TE-CHING
MOTSE
DHAMMAPADA
VUORISAARNA
TERTULLIANUS
MAXIMILIANUS
WILLIAM PENN
IMMANUEL KANT
HENRY DAVID THOREAU
LEO TOLSTOI
MOHANDAS GANDHI
RICHARD GREGG
BERTRAND RUSSELL
MARTIN LUTHER KING JR.
DANILO DOLCI
KURT VONNEGUT JR.

Jouko Väinänen (toim.) PASIFISTINEN VAKAUMUS

PASIFISTINEN
VAKAUMUS
PASIFISTINEN
VAKAUMUS

toim. Jouko Väinänen

PASIFISTINEN
VAKAUMUS

248 sivua, hinta 25,-. Tilaukset Sivariilitto p. 140 427

Suomen Siviilipalvelusmiesliitto, Rauhanasema, Veturitori,
00520 Helsinki
90 - 140 427